

Sprawozdanie
z działalności Fundacji "Europejski Fundusz
Rozwoju Wsi Polskiej – *Counterpart Fund*"
za rok 2013

(sporządzone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001
w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji – Dz.U.01.50.529 z późn. zm.)

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP - PODSTAWOWE DANE O FUNDACJI	3
II.	OKREŚLENIE CELÓW STATUTOWYCH FUNDACJI	4
III.	ZASADY, FORMY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ	5
1.	<u>POŻYCZKI I KREDYTY ZE ŚRODKÓW FUNDACJI</u>	7
1.1	„Samorządowy Program Pożyczkowy” (SPP)	8
1.2	Pożyczki w ramach Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych (NGO) (<i>nowy program Fundacji</i>)	9
1.3	Pożyczki podporządkowane udzielane bankom spółdzielczym na zwiększenie kapitału własnego tych banków (<i>nowy program Fundacji</i>)	10
1.4	Program pożyczkowy „Wspieranie Rozwoju MŚP” (WRP)	10
1.5	Linie kredytowe w zakresie infrastruktury wiejskiej – oświata, budowa dróg wiejskich, zbiorowe zaopatrzenie wsi w wodę	11
1.6	Linie kredytowe w zakresie przedsiębiorczości wiejskiej	12
1.6.1	„WIARYGODNY PARTNER” – kredytowanie przedsiębiorczości wiejskiej (MSP)	12
1.6.2	Kredytowanie przedsięwzięć w zakresie agroturystyki	12
1.6.3	Mikrokredyty na pozarolniczą działalność gospodarczą	13
2.	<u>PROGRAMY I DOTACJE (działalność subwencyjna Fundacji)</u>	13
2.1	Program nauki języka angielskiego w wiejskich szkołach gimnazjalnych – „Youngster”	14
2.2	Program edukacji ekonomicznej „Na Własne Konto”	15
2.3	Programy (warsztaty) kulinarne	17
2.4	Program Wspierania Aktywności Lokalnej „Razem Możemy Więcej”	18
2.5	Program „Zrozumieć Autyzm”	20
2.6	Wypoczynek edukacyjny dzieci i młodzieży z terenów wiejskich	21
2.7	Misja Przyroda – Zielone Szkoły w Parkach Narodowych (<i>nowy program Fundacji</i>)	22
2.8	Warsztaty muzyczno-wokalne „Jazzmania w Stodole” (<i>nowy program Fundacji</i>)	23
2.9	Program „Fundusz Doraźnej Pomocy”	23
2.10	Program przeciwdziałania społecznemu odrzuceniu – dotowanie stacjonarnych hospicjów (<i>zakończenie programu</i>)	24
2.11	Dotacje (dopłaty) do kredytów inwestycyjnych jst (<i>realizacja zobowiązań</i>)	25
3.	<u>FORUM INICJATYW ROZWOJOWYCH (FIR)</u>	26
4.	<u>POZOSTAŁE FORMY REALIZACJI CELÓW STATUTOWYCH FUNDACJI</u>	29
4.1	Konferencje współorganizowane przez Fundację (poza FIR)	29
4.2	„Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o.	29
5.	<u>UCHWAŁY ZARZĄDU FUNDACJI</u>	31
IV.	WPLYWY, ROZCHODY, STAN ŚRODKÓW FUNDACJI	31
V.	ZATRUDNIENIE, WYNAGRODZENIA, HONORARIA	35
VI.	POŻYCZKI ZE ŚRODKÓW FUNDACJI	36
VII.	KONTROLE W FUNDACJI	36
VIII.	SPRAWY PODATKOWE (ROZLICZENIA Z BUDŻETEM)	36
	Załączniki	38

I. WSTĘP - PODSTAWOWE DANE O FUNDACJI

Fundacja „Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – *Counterpart Fund*” (EFRWP), z siedzibą w Warszawie, została zarejestrowana w dniu 4 stycznia 1990 w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Rejestrze Fundacji (Nr 291), uzyskując z tą datą osobowość prawną. Fundacja posiada identyfikator Regon: **002162847**. W dniu 25 listopada 2003 r. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem **0000017557**. Siedzibą Fundacji jest Warszawa.

Aktualny adres Fundacji, który jest jednocześnie jej adresem do korespondencji: 00-814 Warszawa, ul. Miedziana 3 A. Adres poczty elektronicznej Fundacji: efrwp@efrwp.com.pl; strona internetowa Fundacji: www.efrwp.pl.

Skład Zarządu Fundacji na dzień 31.12.2013 r. według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym był następujący:

Marek Tadeusz Zagórski	- Prezes Zarządu,
Jerzy Jan Indra	- Członek Zarządu.

Fundacja została utworzona z inicjatywy i w oparciu o środki finansowe ówczesnej EWG, do gospodarowania – we współdziałaniu z przedstawicielami Komisji Wspólnot Europejskich – założycielskimi środkami Fundacji, pochodzącymi ze sprzedaży na rynku polskim artykułów rolnych, przekazanych nieodpłatnie w ramach pomocy żywnościowej Wspólnoty w latach 1989-90. Podstawą tego współdziałania był uzgodniony dwustronnie i zarejestrowany w Sądzie Rejestrowym Statut Fundacji oraz umowa z dnia 11 października 1990 r., zawarta pomiędzy Komisją Wspólnot Europejskich i Rządem RP, a także umowa międzyrządowa z dn. 22 listopada 1997 r., w której obydwie strony zagwarantowały m.in., że Fundacja utrzyma swój dotychczasowy status prawny jako organizacji pozarządowej (*NGO*), jak również swój charakter i cele statutowe.

Fundacja nie prowadziła - i nie prowadzi w żadnej formie - działalności gospodarczej, w swej działalności nie kieruje się zyskiem (*non-profit organization*), przeznaczając swoje bieżące wpływy na finansowanie działalności statutowej.

W 2013 roku Fundacja nie wykonywała żadnych odpłatnych i dochodowych świadczeń w ramach celów statutowych, ani też innej działalności zleconej przez podmioty państwowe i samorządowe, ani prywatne.

Zgodnie ze statutem, w 2013 r. Kapituła Fundacji prowadziła nadzór nad gospodarką finansową Fundacji, mając na względzie głównie bezpieczeństwo aktywów finansowych Fundacji i efektywną realizację jej celów statutowych. Kapituła podejmowała uchwały m.in. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania Zarządu z roku poprzedniego oraz zatwierdzenia rocznego planu rzeczowo-finansowego Fundacji na kolejny rok kalendarzowy. Oprócz posiedzeń Kapituły odbywały się również w tym okresie liczne, bieżące wizytacje i spotkania kontrolne członków Kapituły.

Ministrem właściwym ze względu na cele fundacji, o którym mowa w Ustawie z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach (tekst jednolity Dz.U.91.46.203 z późn. zm.), jest – zgodnie ze statutem Fundacji – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W 2013 r. na podstawie uchwały Zarządu Fundacji z dnia 27 lutego 2013 r. powołana została Rada Programowa Fundacji, jako gremium opiniodawczo-doradcze dla potrzeb jak najpełniejszej, efektywnej realizacji celów statutowych Fundacji. W skład Rady Programowej weszli:

- prof. dr hab. Jerzy Buzek – jako Przewodniczący Rady Programowej, oraz Członkowie:
- prof. dr hab. Zbigniew Cwiąkański,
- dr hab. Aleksander Hall,

- dr. Stanisław Kluza,
- prof. dr hab Marek Kłodziński,
- prof. dr hab. Katarzyna Duczkowska-Małysz,
- prof. dr hab. Witold Orłowski,
- Ireneusz Niewiarowski,
- prof. dr hab. Walenty Poczta.

Do zadań Rady Programowej należy m.in. opiniowanie planów działalności Fundacji pod względem merytorycznym, inicjowanie i opiniowanie propozycji nowych kierunków i obszarów działalności Fundacji, w tym zwłaszcza w zakresie projektów i tematów podejmowanych w ramach Forum Inicjatyw Rozwojowych (*vide pkt 3 sprawozdania*), nowych projektów, programów i metod działania, a także modyfikacji i dostosowań w zakresie realizowanych przez Fundację celów, projektów i programów statutowych.

II. OKREŚLENIE CELÓW STATUTOWYCH FUNDACJI

W ciągu 24 lat działalności Fundacji jej cele statutowe ulegały modyfikacji wraz ze zmieniającymi się potrzebami rozwojowymi terenów wiejskich. Obecnie statutowym celem działania Fundacji jest rozwój społeczno-gospodarczy lokalnych społeczności na terenach wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej na tych obszarach. W szczególności do celów Fundacji należy działanie na rzecz (§ 5 ust. 1 statutu):

- 1) rozwoju szeroko rozumianej pozarolniczej małej i średniej przedsiębiorczości na terenach wiejskich,
- 2) szeroko rozumianej działalności oświatowej na terenach wiejskich, polegającej także na: budowie, rozbudowie, przebudowie, modernizacji, remoncie i wyposażeniu przedszkoli i szkół, z wyłączeniem szkół wyższych, upowszechnianiu i pogłębianiu wiedzy o zasadach funkcjonowania Unii Europejskiej, w tym części dotyczącej terenów wiejskich i rolnictwa, propagowaniu nowoczesnych rozwiązań, koncepcji i projektów dotyczących wszechstronnego rozwoju terenów wiejskich,
- 3) rozwoju systemu usług finansowych na terenach wiejskich, w tym w szczególności oferowanych przez banki spółdzielcze, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, fundusze poręczenia, towarzystwa funduszy inwestycyjnych itp.,
- 4) budowy, rozbudowy, przebudowy, modernizacji i remontu dróg publicznych, gminnych i powiatowych,
- 5) zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenach wiejskich, polegające na budowie, rozbudowie, przebudowie, modernizacji, remoncie i wyposażeniu stacji wodociągowych (ujęcie, magazynowanie, uzdatnianie wody) oraz sieci wodociągowych wraz z przyłączami,
- 6) ochrony środowiska na terenach wiejskich, w zakresie ochrony powierzchni ziemi poprzez budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację, remont i wyposażenie składowisk odpadów stałych wraz z ich segregacją i recyklingiem oraz ochrony wód poprzez budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację, remont i wyposażenie urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na terenach wiejskich,
- 7) ochrony zdrowia na terenach wiejskich w szerokim zakresie, w tym zwłaszcza polegającej na budowie, rozbudowie, przebudowie, modernizacji, remoncie i wyposażeniu lokalnych zakładów opieki zdrowotnej, promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej,
- 8) ochrony zdrowia i dobrostanu zwierząt na terenach wiejskich, polegającej zwłaszcza na budowie, rozbudowie, przebudowie, modernizacji, remoncie i wyposażeniu inwestycyjnym lokalnych zakładów leczniczych dla zwierząt w celu świadczenia usług z zakresu medycyny weterynaryjnej,

- 9) rozwoju społeczeństwa informacyjnego na terenach wiejskich,
- 10) rozwoju i produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym także wspieranie wytwarzania biokomponentów wykorzystywanych do produkcji paliw płynnych,
- 11) rozwoju kultury oraz zachowania i wykorzystania lokalnego potencjału rozwojowego terenów wiejskich w postaci dziedzictwa kulturowego i historycznego, walorów kulturowych, przyrodniczych i turystycznych terenów wiejskich, w tym także w zakresie tradycyjnych produktów żywnościowych i potraw regionalnych,
- 12) wspierania procesów integracyjnych w ramach Unii Europejskiej,
- 13) współpracy z partnerami z innych krajów w zakresie wszechstronnego rozwoju terenów wiejskich.

Cele Fundacji realizowane są w szczególności poprzez (§ 5 ust. 2 statutu):

- 1) podejmowanie operacji finansowania lub współfinansowania zadań, o których mowa w ust. 1, w formie kredytów, pożyczek lub subwencji,
- 2) realizację programów zleconych lub powierzonych przez instytucje i organizacje rządowe i pozarządowe, krajowe i zagraniczne,
- 3) aktywny udział finansowy w procesach prywatyzacji, tworzenia spółek oraz innych społeczno-gospodarczych związków celowych,
- 4) finansowanie lub współfinansowanie działań informacyjnych i promocyjnych - w tym także w środkach masowego przekazu, na konferencjach i seminariach – dotyczących rozwoju terenów wiejskich, integracji z Unią Europejską oraz działalności Fundacji,
- 5) organizowanie i finansowanie różnych form szkolenia i popularyzacji wiedzy teoretycznej i praktycznej oraz osiągnięć służących realizacji celów statutowych Fundacji,
- 6) opracowywanie lub zlecenie opracowywania analiz, raportów i innych materiałów, dotyczących wszelkich aspektów rozwoju obszarów wiejskich.

Fundacja może również wspierać działalność inwestycyjną i szkoleniową w dziedzinach niezwiązanych bezpośrednio z rozwojem terenów wiejskich i rolnictwa.

III. ZASADY, FORMY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ

Fundacja prowadzi wyłącznie działalność statutową na rzecz rozwoju wsi i terenów wiejskich. Gospodarowanie środkami Fundacji odbywa się na podstawie planu rzeczowo-finansowego ustalanego co roku na okres 1 roku przez Zarząd Fundacji i zatwierdzanego przez Kapitułę Fundacji. Statutowe cele Fundacji są realizowane w szczególności poprzez operacje współfinansowania - głównie w formie preferencyjnych pożyczek, kredytów lub subwencji - przedsięwzięć na terenach wiejskich, podejmowanych przede wszystkim przez jednostki samorządu terytorialnego (jst) szczebla gminnego i powiatowego, określone podmioty/organizacje posiadające osobowość prawną lub zdolność prawną (z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) oraz osoby fizyczne, podejmujące działalność gospodarczą poza produkcją rolną na terenach wiejskich.

Wspomniane programy operacyjne realizowane są na podstawie szczegółowych regulaminów udzielania pożyczek, kredytowania oraz dotowania, zawierających ściśle określone kryteria, uwarunkowania i procedury dotyczące tych programów. Wszystkie programy pożyczkowe i linie kredytowe oraz programy subwencyjne dotyczą terenów wiejskich i są zgodne z celami zawartymi w szczegółowych zapisach statutowych Fundacji.

W przypadku programów pożyczkowych wnioski pożyczkowe składane są przez upoważnione podmioty bezpośrednio do Fundacji lub w przypadku pożyczek dla MSP (program WRP) – do podmiotu współpracującego z Fundacją – funduszu poręczeniowego Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., gdzie podlegają szczegółowej weryfikacji merytoryczno-finansowej. Wszystkie umowy pożyczkowe

zawierane są bezpośrednio pomiędzy Fundacją a pożyczkobiorcami. Zawarcie umów poprzedzone jest pozytywnym rozpatrzeniem wniosków przez komisję pożyczkową Fundacji lub – w przypadku pożyczek dla MSP – przez spółkę Poręczenia Kredytowe. Pożyczkom dla MSP towarzyszy poręczenie funduszu poręczeniowego – spółki Poręczenia Kredytowe.

W przypadku linii kredytowania infrastruktury wiejskiej podstawę udzielenia kredytu stanowi pisemny wniosek kredytowy, złożony w Fundacji i podlegający weryfikacji merytoryczno-finansowej. Wnioski kredytowe pozytywnie zaopiniowane przez Fundację kierowane są do współpracujących z Fundacją banków kredytujących, które podejmują ostateczne decyzje o przyznaniu kredytów.

W przypadku linii kredytowania pozarolniczych przedsięwzięć przedsiębiorczości wiejskiej (linia kredytowa „Wiarygodny Partner”, agroturystyka oraz mikrokredyty) podstawę udzielenia kredytu stanowi pisemny wniosek kredytowy złożony w oddziale odpowiedniego banku kredytującego. Bank wykonuje wszystkie czynności, określone w regulaminach kredytowania i innych obowiązujących przepisach, związane z rozpatrzeniem wniosku i podjęciem decyzji kredytowej.

Wszystkie kredyty ze środków Fundacji są udzielane za pośrednictwem struktur bankowych na podstawie regulaminów kredytowania określonych przez Fundację oraz odpowiednich umów o współpracy pomiędzy Fundacją a bankami kredytującymi.

Programy dotacyjne Fundacji w 2013 r. były realizowane zarówno bezpośrednio przez Fundację, jak i we współpracy z innymi podmiotami (głównie gminy i organizacje pozarządowe). W zależności od charakteru programu obowiązywały też zróżnicowane procedury i tryb ubiegania się o dofinansowanie oraz realizacji tych programów.

W przypadku programów typowo dotacyjnych, realizowanych bezpośrednio przez Fundację, jak program dofinansowania wypoczynku edukacyjnego, Program Wspierania Aktywności Lokalnej „Razem Możemy Więcej”, czy Fundusz Doraźnej Pomocy, po zatwierdzeniu wniosków o dofinansowanie, pomiędzy beneficjentami a Fundacją (lub partnerem Fundacji) zawierane były umowy o udzielenie dotacji (lub umowy o współpracy), na mocy których beneficjenci zobowiązani byli każdorazowo m.in. do wykorzystania dofinansowania zgodnie z przeznaczeniem oraz przedstawienia odpowiedniego rozliczenia rzeczowo-finansowego dotacji.

W 2013 r. dynamicznie rozwijało się szereg programów finansowanych lub współfinansowanych przez Fundację, które reprezentują podejście projektowe i składają się z szeregu specyficznych działań, opisanych szczegółowo w dalszej części sprawozdania (*vide pkt 2 sprawozdania*), jak: program nauki języka angielskiego „Youngster”, program edukacji ekonomicznej „Na Własne Konto”, program „Regionalne i tradycyjne produkty wysokiej jakości w nowoczesnej kuchni polskiej” (trzecia edycja programu warsztatów kulinarnych), program „Zrozumieć Autyzm”. W 2013 roku zostały także zainicjowane dwa nowe programy edukacyjne: Misja Przyroda - Zielone Szkoły w Parkach Narodowych oraz „Jazzmania w Stodole”. Każdy z tych programów oparty jest na ścisłej współpracy szeregu zaangażowanych instytucji, koordynowanej przez Fundację i realizowanej na podstawie odpowiednich umów o współpracy. *Nb.* Program „Na Własne Konto” uzyskał dofinansowanie ze środków NBP, zaś Program „Żywność Wysokiej Jakości. Krótsza Droga od Producenta do Konsumenta” uzyskały dofinansowanie ze środków Komisji Europejskiej.

Regulaminy i/lub zasady ubiegania się oraz realizacji poszczególnych programów operacyjnych Fundacji, tj. zarówno programów pożyczkowych, linii kredytowych, jak i programów o charakterze subwencyjnym, są ogólnie dostępne w Fundacji, bankach kredytujących, jak również na stronie internetowej Fundacji <http://www.efrwp.pl>.

Jedną z najważniejszych inicjatyw Fundacji, oprócz programów pożyczkowych, linii kredytowych i programów o charakterze subwencyjnym, jest zapoczątkowane w 2010 r. Forum Inicjatyw Rozwojowych (FIR), w ramach którego zespoły ekspertów podejmują zagadnienia i problemy istotne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich, nie tylko w Polsce, ale także na obszarze UE (*vide pkt 3 sprawozdania*).

Kolejną formą realizacji celów statutowych Fundacji w 2013 roku było – podobnie jak w latach poprzednich - współorganizowanie konferencji o tematyce zbieżnej z tymi celami statutowymi (*vide pkt 4.1 sprawozdania*). Ponadto w 2013 r. trwała realizacja celów statutowych przez fundusz poręczeniowy „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. (*vide pkt 4.2 sprawozdania*), utworzony przez Fundację w 2005 roku w celu dywersyfikacji realizowanych przez Fundację form wspierania przedsięwzięć na terenach wiejskich.

Ponadto w 2013 r. Fundacja rozpoczęła prace koncepcyjne dotyczące adaptacji budynku będącego przedmiotem wieloletniej umowy najmu z dn. 2 września br. z Wolińskim Parkiem Narodowym, położonego na terenie kompleksu edukacyjnego WPN Grodno I. Realizacja tej inwestycji przewidywana jest w latach 2014 – 15. Docelowo planowane jest utworzenie w tym budynku Centrum Współpracy Międzynarodowej i realizacja na tej podstawie przyszłych programów edukacyjnych współpracy międzynarodowej Fundacji. Centrum będzie mogło również być wykorzystywane przy realizacji dotychczas realizowanych programów edukacyjnych Fundacji, jak np. „Misja Przyroda – Zielone Szkoły w Parkach Narodowych”, czy „Jazzmania w Stodole”, jak również kolejnych edycji okresowego konkursu „Laur Gospodarności”.

1. POŻYCZKI I KREDYTY ZE ŚRODKÓW FUNDACJI

Rok 2013 był drugim rokiem zmian w zakresie realizowanych przez Fundację podstawowych form statutowego wsparcia finansowego. Od początku działalności Fundacji do 2013 roku dominowało w tym zakresie preferencyjne kredytowanie przedsięwzięć na terenach wiejskich. W 2013 r. coraz większą rolę zaczynają odgrywać preferencyjne programy pożyczkowe, kierowane zarówno do jednostek samorządu terytorialnego, jak i do przedsiębiorców wiejskich. Dużym zainteresowaniem w 2013 r. cieszyły się zwłaszcza pożyczki na realizację gminnych i powiatowych przedsięwzięć infrastruktury wiejskiej w ramach Samorządowego Programu Pożyczkowego. W wyniku wprowadzenia tej korzystniejszej dla beneficjentów formy finansowania ze środków Fundacji, niemal całkowicie zanikło zainteresowanie beneficjentów dotychczasowymi liniami kredytowymi Fundacji w zakresie infrastruktury wiejskiej. Utrzymywał się jednak nadal popyt na kredyty w zakresie przedsiębiorczości wiejskiej.

Pożyczki i kredyty ze środków Fundacji obejmowały w 2013 roku następujące dziedziny:

- pożyczki w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, społecznej i finansowej, oraz przedsiębiorczości na terenach wiejskich:**
 - „Samorządowy Program Pożyczkowy” – pożyczki na finansowanie przedsięwzięć infrastrukturalnych (infrastruktura techniczna) na wsi w zakresie oświaty wiejskiej, budowy dróg wiejskich, zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków - pkt 1.1 sprawozdania;
 - pożyczki dla ngo w ramach Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych - pkt 1.2 sprawozdania (*nowy program Fundacji*);
 - wspieranie bankowości spółdzielczej poprzez udzielanie pożyczek podporządkowanych bankom spółdzielczym na zwiększenie kapitału własnego - pkt 1.3 sprawozdania (*nowy program finansowy*);
 - „Wspieranie Rozwoju MŚP” (WRP) – program pożyczek dla przedsiębiorców, wraz z poręczeniami funduszu poręczeniowego - pkt 1.4 sprawozdania.
- kredyty w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej wsi - oświata, budowa dróg wiejskich, zbiorowe zaopatrzenie wsi w wodę (pkt 1.5 sprawozdania):**
- linie kredytowe wspierające rozwój pozarolniczej małej przedsiębiorczości, obejmujące:**
 - kredytowanie pozarolniczych przedsięwzięć gospodarczych „WIARYGODNY PARTNER” –

pkt 1.6.1 sprawozdania

- kredytowanie przedsięwzięć inwestycyjnych na terenach wiejskich w zakresie agroturystyki – pkt 1.6.2 sprawozdania;
- mikrokredyty na pozarolniczą działalność gospodarczą na terenach wiejskich – pkt 1.6.3 sprawozdania;

Udzielanie pożyczek ze środków Fundacji w ramach „Samorządowego Programu Pożyczkowego”, Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych oraz pożyczek podporządkowanych dla banków spółdzielczych na kapitał własny tych banków, realizowane było bezpośrednio przez Fundację, natomiast pożyczki w ramach programu „Wsparcie Rozwoju MŚP” udzielane były za pośrednictwem spółki Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o., na ryzyko tej spółki, na podstawie odpowiedniej umowy o wspólnym przedsięwzięciu zawartej pomiędzy Fundacją a spółką.

Kredyty ze środków Fundacji były oferowane poprzez sieć banków, z którymi Fundacja zawarła stosowne umowy o współpracy, tj.:

- SGB – Bank SA wraz z siecią zrzeszonych banków spółdzielczych - wszystkie linie kredytowe Fundacji z wyjątkiem mikrokredytów,
- Bank Polskiej Spółdzielczości (BPS) SA wraz z siecią zrzeszonych banków spółdzielczych - wszystkie linie kredytowe Fundacji z wyjątkiem mikrokredytów,
- Bank Ochrony Środowiska (BOŚ) SA - kredytowanie zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę, budowy dróg wiejskich oraz agroturystyki,
- Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) SA - kredytowanie oświaty wiejskiej oraz linia kredytowa Wiarygodny Partner,
- Bank Millennium SA - kredytowanie oświaty wiejskiej oraz budowy dróg wiejskich,
- 10 wybranych banków spółdzielczych - mikrokredyty na pozarolniczą działalność gospodarczą oraz inne, wybrane linie kredytowe Fundacji (GBS Barlinek, BS Brańsk, BS Krasnystaw, RBS Lututów, BS Poddębice, BS Przysucha, BS Radzyń Podlaski, PBS Sanok, BS Suwałki, SBR Szepietowo).

W przypadku wszystkich linii kredytowych, zgodnie z zawartymi umowami o współpracy, banki kredytujące ponosiły pełne ryzyko kredytowe wobec Fundacji i były odpowiedzialne za terminową spłatę rat i odsetek kredytowych, co oznacza, że niezależnie od rzeczywistych spłat należności kredytowych przez kredytobiorców banki spłacają je wobec Fundacji terminowo i w pełnej wysokości. Banki kredytujące zobowiązane są do przedstawiania Fundacji okresowych (miesięcznych) sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji działalności kredytowej ze środków Fundacji. Sprawozdania te obejmują m.in. szczegółowe rozliczenia realizacji kredytów i spłaty wierzytelności kredytowych.

Monitoring spłat należności pożyczkowych Fundacji realizowany jest na bieżąco bezpośrednio przez Fundację.

W 2013 roku Fundacja wydatkowała łącznie w formie pożyczek i kredytów kwotę **67.503.064,68 zł**.

1.1 Samorządowy Program Pożyczkowy

Regulamin Samorządowego Programu Pożyczkowego (SPP) został przyjęty przez Zarząd Fundacji w dniu 10 lutego 2011 r., a następnie był korygowany w kolejnych latach uchwałami Zarządu. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o pożyczki w ramach SPP są jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego. Pożyczki mogą być udzielane na finansowanie przedsięwzięć infrastrukturalnych na terenach wsi i miast do 20 tys. mieszkańców w zakresie:

- oświaty wiejskiej,
- zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę,
- zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- budowy dróg wiejskich.

Pożyczki mogą być udzielane na okres do **5 lat**, włączając w to okres karencji w spłacie kwoty pożyczki nie dłuższy niż **12** miesięcy, do wysokości **100%** wartości zadania inwestycyjnego brutto,

jednakże maksymalna jednostkowa kwota pożyczki, a zarazem kwota zadłużenia pożyczkobiorcy wobec Fundacji, nie może przekroczyć **1.000.000 zł**.

Oprocentowanie pożyczek jest zmienne i wynosi:

- równowartość **1,00** wskaźnika WIBOR 3-miesięcznego w stosunku rocznym, obliczana w danym okresie czasu od kwoty wykorzystanej pożyczki, lub
- równowartość **0,95** wskaźnika WIBOR 3-miesięcznego w stosunku rocznym od pożyczki przyznanej na priorytetowe przedsięwzięcia infrastrukturalne, które zgodnie z regulaminem może określić Fundacja ogłaszając nabór wniosków w konkursie o udzielenie pożyczek (w 2013r. Fundacja nie korzystała z możliwości określenia przedsięwzięć priorytetowych).

Pożyczki w ramach SPP udzielane są w trybie konkursu wniosków ogłaszanego kilka razy w roku. Ogłoszenie o naborze wniosków, precyzujące datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia okresu składania wniosków, publikuje się na stronie internetowej Funduszu co najmniej 10 dni przed rozpoczęciem okresu składania wniosków. Okres składania wniosków trwa co najmniej 20 dni. Wnioski są składane drogą elektroniczną za pośrednictwem aplikacji internetowej dostępnej dla wnioskodawców w okresie składania wniosków na stronie internetowej Fundacji.

W 2013 roku podczas ogłoszonych czterech edycji Konkursu Samorządowego Programu Pożyczkowego do Fundacji wpłynęło **87** wniosków o pożyczkę na łączną kwotę **48.603.302,92 zł, z czego 24** wnioski zostały rozpatrzone negatywnie z uwagi na niespełnienie wymagań regulaminowych. Pozostałe 63 wnioski na kwotę 36.236.595,55 zł Komisja Konkursowa rozpatrzyła pozytywnie (na etapie oceny wniosków złożonych drogą elektroniczną). W wyniku dalszej oceny wniosków uzupełnionych o szczegółową dokumentację rzeczowo-finansową inwestycji Komisja dokonała wyboru 54 wniosków w celu zawarcia umów pożyczek. Do końca 2013 roku zostało zawartych **55** umów pożyczek na łączną kwotę **30.826.928,08 zł** (w tym 3 umowy w oparciu o wnioski, które wpłynęły w 2012 r.), natomiast pozostałe 2 umowy w oparciu o wnioski z 2013 r. zostały podpisane w I kwartale 2014 roku.

Spśród 55 umów pożyczek podpisanych w 2013 roku w poszczególnych rodzajach infrastruktury wiejskiej zawarto:

- **34** umowy w zakresie dróg wiejskich, na łączną kwotę **16.784.799,54 zł**; efekty rzeczowe to wybudowanie 10.030 m nowych dróg wiejskich oraz wyremontowanie i przebudowa 52.093 m dróg wiejskich, o łącznej wartości inwestycji ok. 49,7 mln zł,
- **8** umów w zakresie oświaty wiejskiej, na łączną kwotę **6.523.529,90 zł**; efekty rzeczowe to wybudowanie lub wyremontowanie 5 szkół, 1 obiekt szkolno-rekreacyjny (sala gimnastyczna i boisko) oraz wybudowanie 2 przedszkoli, o łącznej wartości inwestycji ponad 13,2 mln zł,
- **7** umów w zakresie zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę, na łączną kwotę **3.898.598,64 zł**; efekty rzeczowe to wybudowanie sieci wodociągowej o łącznej długości 52.021 m, 980 przyłączy, 1 stacji uzdatniania wody, o łącznej wartości inwestycji ponad 9 mln zł.
- **6** umów w zakresie zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, na łączną kwotę **3.620.000 zł**; efekty rzeczowe to wybudowanie sieci kanalizacyjnej o długości 48.810 m o łącznej wartości inwestycji ponad 4 mln. zł.

Na realizację zobowiązań wynikających z zawartych umów pożyczkowych w ramach Samorządowego Programu Pożyczkowego Fundacja przekazała w 2013 roku kwotę **30.855.356,08 zł** (*zestawienie udzielonych pożyczek stanowi załącznik nr 4 do sprawozdania*).

1.2 Pożyczki w ramach Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych (NGO)

Program udzielania pożyczek w ramach Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych został przyjęty uchwałą Zarządu Fundacji z dnia 10 maja 2013 r. Celem tego programu jest wspieranie

rozwoju organizacji pozarządowych poprzez wsparcie pożyczkowe na prefinansowanie zadań/działań na terenach wiejskich w zakresie ochrony zdrowia, oświaty i dziedzictwa kulturowego, realizowanych zwłaszcza przy wsparciu finansowym UE, głównie przez organizacje pozarządowe, ale także przez spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami.

Pożyczki mogą być udzielane do wysokości wartości umownej realizowanego zadania, jednakże maksymalna jednostkowa kwota pożyczki nie może przekroczyć **350.000 zł**. Pożyczki mogą być udzielane na okres realizacji zadania, jednak nie dłuższy niż 24 miesiące. Pożyczki są nieoprocentowane, a Fundacja w związku z ich udzieleniem nie pobiera prowizji.

W 2013 roku Fundacja udzieliła **2** pożyczek dla organizacji pozarządowych (ngo) na łączną kwotę **700.000 zł**: na Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym oraz na Produkt Lokalny Małopolska – „Realizacja Inkubatora Kuchennego”. Powyższa kwota odpowiadała również kwocie transferów Fundacji na ten cel w 2013 roku (*zestawienie udzielonych pożyczek stanowi załącznik nr 5 do sprawozdania*).

1.3 Pożyczki podporządkowane udzielane bankom spółdzielczym na zwiększenie kapitału własnego tych banków

Banki spółdzielcze od wielu lat są strategicznym partnerem Fundacji w realizacji jej celów statutowych. Stanowią one zasadniczą część infrastruktury ekonomicznej terenów wiejskich, które wspieranie jest jednym z celów działania Fundacji. Do głównych problemów banków spółdzielczych, które chcą rozwijać swoją działalność kredytową, zaliczane ograniczenia wynikające z niedostatecznej ilości kapitałów własnych. Na mocy regulaminu przyjętego Uchwałą Zarządu z dnia 16 października 2013 r. w celu wspierania rozwoju działalności banków spółdzielczych ze środków Fundacji mogą być udzielane bankom spółdzielczym pożyczki podporządkowane na zwiększenie kapitału własnego tych banków. Kwota tych pożyczek - jako tzw. zobowiązania podporządkowane - może być na wniosek banku, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) - zaliczona do funduszy własnych banku (art. 127 ust. 1 ustawy prawo bankowe). W przypadku braku wspomnianej zgody KNF kwota pożyczki podlega zwrotowi do Fundacji. Pożyczki podporządkowane mogą być udzielane na okres co najmniej 5 lat w wysokości od 1 do 5 mln zł. Oprocentowanie pożyczki podporządkowanej było zmienne i wynosiło: WIBOR 6-miesięczny plus marża nie niższa niż 2% w stosunku rocznym od kwoty wykorzystanej pożyczki.

W 2013 roku Fundacja udzieliła jednej pożyczki podporządkowanej bankowi spółdzielczemu PA-CO-BANK w Pabianicach w wysokości **5 mln zł**, co odpowiada również kwocie transferów z tytułu wypłat pożyczek podporządkowanych na koniec 2013 roku (*zestawienie udzielonych pożyczek stanowi załącznik nr 6 do sprawozdania*).

1.4 Program pożyczkowy „Wspieranie Rozwoju MŚP” (WRP)

Program „Wspieranie Rozwoju MŚP” (WRP) przyjęty został przez Zarząd Fundacji dnia 11 kwietnia 2011 r. W dniu 29 września 2011 r. została zawarta umowa o wspólnym przedsięwzięciu w zakresie udzielania pożyczek w ramach programu pożyczkowego WPR pomiędzy Fundacją a spółką „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. W ramach tej umowy Fundacja zapewnia środki finansowe na pożyczki, natomiast spółka - jako pełnomocnik Fundacji - samodzielnie rozpatruje wnioski o pożyczkę i zawiera umowy o udzieleniu pożyczki.

Pożyczki mogą być udzielane na sfinansowanie wszelkich nakładów związanych z uruchomieniem, prowadzeniem lub rozwojem działalności gospodarczej poza produkcją rolną na terenach wsi i małych miast. Do ubiegania się o pożyczki uprawnieni są mikro-, mali i średni przedsiębiorcy działający na obszarach wiejskich.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. pożyczki mogą być udzielane w kwocie od **20.000** do **300.000** zł. Maksymalny okres spłaty pożyczki wraz z odsetkami wynosi **60** miesięcy wliczając w to **9**-miesięczny okres karencji. Pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, która jest równa stopie redyskonta weksli NBP powiększonej o marżę w wysokości nie większej niż 3,5 pp.

W 2013 roku „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. zawarła **21** umów pożyczek na łączną kwotę **2.501.500,-** zł, natomiast kwota przekazana przez Fundację na realizację transz z umów zawartych w 2013 r. i w roku poprzednim wyniosła łącznie **2.105.600,-** zł (*zestawienie udzielonych pożyczek stanowi załącznik nr 7 do sprawozdania*).

1.5 Linie kredytowania inwestycji w zakresie infrastruktury wiejskiej - oświata, budowa dróg wiejskich, zbiorowe zaopatrzenie wsi w wodę

Finansowanie inwestycji infrastruktury wiejskiej ze środków Fundacji było realizowane niemalże od początku działalności Fundacji, pierwotnie zwykle w formie dotacji, a następnie w formie niskooprocentowanych kredytów. W 2013 r. dostępne były trzy linie kredytowania infrastruktury wiejskiej (na terenie wsi i miast do 20 tys. mieszkańców): w zakresie oświaty wiejskiej, budowy dróg wiejskich oraz zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę.

Linia kredytowania oświaty wiejskiej obejmowała inwestycje związane z budową, przebudową, remontem i wyposażeniem inwestycyjnym (z wyłączeniem środków transportu) wiejsko-gminnych szkół podstawowych, gimnazjów i liceów oraz zawodowych szkół rolniczych, łącznie ze szkolno-oświatową infrastrukturą towarzyszącą.

Przedmiotem kredytowania budowy dróg wiejskich mogły być inwestycje/roboty drogowe związane z budową, przebudową i/lub remontem dróg publicznych gminnych i powiatowych, leżących na terenach wiejskich, przy czym drogi podlegające kredytowaniu przez Fundację powinny spełniać określone warunki i parametry techniczne (zgodnie z regulaminem programu).

W przypadku zbiorowego zaopatrzenia wsi w wodę przedmiotem kredytowania mogły być inwestycje związane z budową lub przebudową sieci wodociągowych, obejmujących przewody wodociągowe magistralne z niezbędnym wyposażeniem technicznym oraz przewody wodociągowe rozdzielcze, a także inwestycje dotyczące budowy lub przebudowy stacji wodociągowych.

O kredyty w zakresie infrastruktury wiejskiej mogły się ubiegać jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego (w przypadku budowy oświaty wiejskiej oraz zaopatrzenia wsi w wodę również inne podmioty, wymienione w regulaminach tych programów, realizujące wspomniane inwestycje).

Kredyty infrastruktury wiejskiej były udzielane na okres do **5** lat, w tym ewentualna karencja w spłacie kredytu (nie dłuższa, niż 12 miesięcy), do wysokości **80%** wartości kosztorysowej inwestycji. W przypadku realizacji przedsięwzięć (inwestycji) objętych dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej, kredyty mogą być udzielane do 100% wartości kosztorysowej brutto inwestycji. Maksymalna jednostkowa kwota kredytu infrastruktury wiejskiej wynosi 500.000 zł, z wyjątkiem kredytów oświaty wiejskiej, które mogą być zaciągane w kwocie do 700.000 zł. Oprocentowanie kredytów jest zmienne i wynosi **1,36** stopy redyskonta weksli NBP (jednak nie mniej niż **4** % w stosunku rocznym od kwoty wykorzystanego kredytu).

W 2013 roku do Fundacji wpłynęło 7 wniosków o kredyty w zakresie infrastruktury wiejskiej:

- 2 wnioski na inwestycje w zakresie oświaty wiejskiej, z których jeden - na kwotę 505.000 zł - został zaopiniowany pozytywnie przez Fundusz i przekazany do banku, natomiast drugi wniosek z uwagi na niespełnianie wymogów regulaminowych został zwrócony wnioskodawcy,
- 5 wniosków na inwestycje drogowe (nie wpłynął żaden wniosek kredytowy na inwestycje w zakresie zaopatrzenia wsi w wodę) z których dwa zostały wycofane przez wnioskodawców, gdyż gminy podjęły decyzję o skorzystaniu z pożyczki z Samorządowego Programu Pożyczkowego Fundacji. Dwa wnioski,

na łączną kwotę **1.000.000** zł, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Fundację i przekazane do współpracujących banków, a jeden - z uwagi na niespełnianie wymogów regulaminowych - został zwrócony wnioskodawcy. Banki w oparciu o wnioski przekazane przez Fundację podpisały jedną umowę kredytową na kwotę **505.000** zł w zakresie oświaty wiejskiej oraz dwie umowy kredytowe na kwotę **1.000.000** zł na inwestycje drogowe. Takie same kwoty Fundacja przekazała do banków w 2013 r. na realizację tych kredytów.

Wartość inwestycji oświatowej zrealizowanej przy udziale powyższego kredytu Fundacji wyniosła 871.194 zł, a efekty rzeczowe to utworzenie centrum sportowego przy zespole szkół.

Efektom rzeczowym inwestycji drogowych jest przebudowa 1.099 m dróg o łącznej wartości inwestycji ponad 2.416 tys. zł.

1.6 Linie kredytowe w zakresie przedsiębiorczości wiejskiej

1.6.1 „WIARYGODNY PARTNER” - KREDYTOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ (MSP)

Linia kredytowa " WIARYGODNY PARTNER " została przyjęta przez Zarząd Fundacji w dniu 8 listopada 2005 r. Linia ta adresowana jest do przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie wsi i miast do **20** tys. mieszkańców. Kredyty w ramach tej linii kredytowej mogą być udzielane na sfinansowanie wszelkich nakładów związanych z uruchomieniem, prowadzeniem i/lub rozwojem pozarolniczych przedsięwzięć gospodarczych na terenach wiejskich.

O kredyty w ramach linii „WIARYGODNY PARTNER” mogą ubiegać się:

- osoby fizyczne wykonujące lub rozpoczynające rejestrowaną działalność gospodarczą,
- spółki handlowe, o których mowa w art. 1 § 2 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych,
- inne osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, lecz posiadające zdolność prawną.

Kredyty są udzielane w wysokości od **20.000** do **1.000.000** zł. Od uruchomienia tej linii kredytowej warunki udzielania kredytów ulegały kilkakrotnej modyfikacji. W 2013 r. okres kredytowania wynosił do **8** lat dla kredytu inwestycyjnego, do **3** lat dla kredytu obrotowego i do **12** miesięcy dla kredytu odnawialnego. Oprocentowanie kredytów było zmienne i wynosiło **1,60** stopy redyskonta weksli NBP, przy czym nie mogło być ono niższe niż stopa referencyjna określona przez Komisję Europejską dla Polski.

W 2013 r. banki kredytujące zawarły **117** umów kredytowych na łączną kwotę **25.636.529** zł. Kwota transferów środków Fundacji do banków na transze kredytowe przypadające w tym okresie wyniosła ogółem **24.836.528,60** zł, w tym również na transze umów zawartych w roku poprzedzającym.

Efekty rzeczowe realizacji umów kredytowych linii „Wiarygodny Partner” zawartych w 2013 r. to m.in.: zakup **39** środków transportu oraz zakup i adaptacja **14** nieruchomości na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców z terenów wiejskich.

1.6.2 KREDYTOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE AGROTURYSTYKI

Wspieranie agroturystyki poprzez kredytowanie przedsięwzięć w tym zakresie Fundacja realizuje od początku 2001 roku. Kredytowaniem objęte są wszelkie pozarolnicze przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym realizowane na terenach wiejskich, zarówno z zakresu wąsko rozumianej agroturystyki związanej z funkcjonującym gospodarstwem rolnym, jak i przedsięwzięcia z zakresu wszelkich form turystyki wiejskiej, realizowane poza gospodarstwem rolnym, obejmujące zakup, budowę, rozbudowę, modernizację, adaptację oraz pierwsze wyposażenie inwestycyjne obiektów, tj.: bazy noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjno-sportowej i kulturowej. O kredyty w zakresie agroturystyki mogą się ubiegać rolnicy i członkowie ich rodzin, inne osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, spółki handlowe, o których mowa w art. 1 § 2 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych, inne osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, lecz posiadające zdolność prawną, a także gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, oraz związki komunalne tych gmin. Kredyty te są udzielane w dwóch plafonach, w zależności od wysokości kwoty kredytu:

- w **plafonie A - do 50.000 zł**; do **100%** wartości kosztorysowej zadania inwestycyjnego brutto, przy oprocentowaniu zmiennym w wysokości **1,20** stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym (na dzień 31.12.2013 r.).
- w **plafonie B - do 300.000 zł**; do **80 %** wartości kosztorysowej zadania inwestycyjnego brutto, a w przypadku przedsięwzięć objętych dofinansowaniem ze środków UE, nawet do 100% wartości inwestycji, przy oprocentowaniu zmiennym w wysokości **1,60** stopy redyskonta weksli p.a.

Kredyty mogą być udzielane na okres do **5** lat, wliczając w to okres karencji w spłacie kwoty kredytu nieprzekraczający **1** roku.

W 2013 r. banki kredytujące zawarły **3** umowy kredytowe na łączną kwotę **180.380** zł. Kwota transferów środków Fundacji do banków na kredytowanie agroturystyki w tym okresie była równa kwocie udzielonych kredytów. Realizacja umów kredytowych zawartych przez banki w 2013 r. umożliwiła m.in. utworzenie **6** nowych miejsc noclegowych.

1.6.3 MIKROKREDYTY NA POZAROLNICZĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Linia mikrokredytów na pozarolniczą działalność gospodarczą na terenach wiejskich została uchwalona przez Zarząd Fundacji i uruchomiona w listopadzie 1999 r. Mikrokredyty ze środków Fundacji stanowią źródło taniego współfinansowania małych, pozarolniczych przedsięwzięć gospodarczych, podejmowanych na terenach wiejskich, głównie w zakresie handlu, rzemiosła oraz usług, wspierającego różnicowanie działalności gospodarczej na wsi i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich. Mikrokredyty ze środków Fundacji mogą być udzielane na sfinansowanie wszelkich nakładów związanych z uruchomieniem nowych lub rozwojem istniejących, pozarolniczych przedsięwzięć gospodarczych w dziedzinie produkcji, handlu lub usług, które są realizowane na wsi i w miastach do **20** tys. mieszkańców. O mikrokredyty mogą się ubiegać rolnicy i członkowie ich rodzin, bezrobotni oraz inne osoby fizyczne rozpoczynające lub wykonujące działalność gospodarczą, a także spółki osobowe, o których mowa w art. 4 § 1 ust. 1 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych.

Mikrokredyty mogą być udzielane w wysokości do **20.000** zł, na okres do **24** miesięcy, wliczając w to okres karencji w spłacie kwoty kredytu nieprzekraczający **3** miesięcy.

Oprocentowanie mikrokredytów płacone przez kredytobiorców jest zmienne (uzależnione od wysokości stopy redyskonta weksli NBP) i wynosi **1,60** stopy redyskonta weksli NBP (zgodnie z Regulaminem udzielania mikrokredytów na pozarolniczą działalność gospodarczą ze środków Fundacji), jednak nie mniej, niż **4%** w stosunku rocznym od kwoty wykorzystanego kredytu.

Mikrokredyty na finansowanie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich oferowane są za pośrednictwem współpracujących z Fundacją wybranych, lokalnych banków spółdzielczych i ich oddziałów. W 2013 r. linia udzielania mikrokredytów ze środków Fundacji dostępna była w 7 województwach za pośrednictwem 10 banków kredytujących, współpracujących z Fundacją na podstawie wcześniej zawartych umów o współpracy.

W 2013 r. banki kredytujące zawarły **127** umów mikrokredytów na łączną kwotę **2.320.200,-** zł, i taka też była kwota transferów środków Fundacji do banków w tym okresie. Zgodnie ze sprawozdaniami współpracujących banków spółdzielczych realizacja tych kredytów umożliwi osiągnięcie efektów rzeczowych w postaci utworzenia **21** nowych miejsc pracy oraz utrzymania **128** dotychczasowych miejsc pracy na terenach wiejskich.

2. PROGRAMY I DOTACJE (działalność subwencyjna Fundacji)

Od rozpoczęcia działalności Fundacja realizowała programy subwencyjne, obejmujące m.in. telefonizację i gazyfikację na terenach wiejskich, drogi wiejskie, oświatę wiejską, ochronę zdrowia oraz ochronę środowiska na terenach wiejskich, usuwanie skutków powodzi, prasę wiejską itp. Część z tych programów była stopniowo przekształcana w preferencyjne linie kredytowe. W odróżnieniu od linii kredytowych, które były realizowane za pośrednictwem banków, działalność subwencyjna była

realizowana bezpośrednio przez Fundację lub ze względu na jej zróżnicowany charakter, we współpracy z innymi partnerami (gminy i organizacje pozarządowe), w oparciu o decyzje Zarządu Fundacji, regulaminy programów oraz zawarte umowy o współpracy.

W 2013 roku Fundacja kontynuowała realizację programów subwencyjnych, przyjętych przez Zarząd Fundacji w latach ubiegłych:

- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich poprzez realizację dodatkowych, pozalekcyjnych zajęć z języka angielskiego – Program „Youngster” (*vide pkt. 2.1 sprawozdania*),
- program edukacji ekonomicznej „Na Własne Konto”, mający na celu przybliżenie uczniom gimnazjów z terenów wiejskich podstawowych zagadnień ekonomicznych oraz kształtowanie ich postaw przedsiębiorczych (*vide pkt. 2.2 sprawozdania*),
- warsztaty kulinarne (trzecia edycja) pod nazwą „Regionalne produkty wysokiej jakości w nowoczesnej kuchni polskiej” (*vide pkt. 2.3 sprawozdania*),
- Program Wspierania Aktywności Lokalnej „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ” - program małych grantów dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów lokalnych na terenach wiejskich - (*vide pkt. 2.4 sprawozdania*),
- program „Zrozumieć Autyzm” (*vide pkt. 2.5 sprawozdania*),
- program dofinansowania wypoczynku edukacyjnego dzieci i młodzieży (*vide pkt. 2.6 sprawozdania*),
- program Fundusz Doraźnej Pomocy, w celu finansowania przedsięwzięć doraźnych i pilnych, zwłaszcza wynikających z klęsk żywiołowych i innych nagłych wypadków (*vide pkt. 2.9 sprawozdania*),
- dotowanie stacjonarnych hospicjów na terenach wiejskich – zakończenie programu (*vide pkt. 2.10 sprawozdania*).

Ponadto w 2013 roku Fundacja zapoczątkowała realizację dwóch nowych programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich:

- Misja Przyroda – Zielone Szkoły w Parkach Narodowych (*vide pkt. 2.7 sprawozdania*), oraz
- warsztaty muzyczne „Jazzmania w stodole” (*vide pkt. 2.8 sprawozdania*).

Fundacja kontynuowała także realizację zobowiązań z tytułu zakończonego w 2009 r. programu udzielania dopłat kapitałowych do kredytów na inwestycje w zakresie ochrony zdrowia i budowy dróg wiejskich, udzielanych przez banki jednostkom samorządu terytorialnego (*vide pkt. 2.11 sprawozdania*).

W 2013 r. Fundacja wydatkowała łącznie na działalność subwencyjną kwotę **7.100.278,31 zł**.

2.1 Program nauki języka angielskiego w wiejskich szkołach gimnazjalnych – „YOUNGSTER”

Program wspierający nauczanie języka angielskiego „Youngster” ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych z terenów wiejskich poprzez realizację dodatkowych (uzupełniających) zajęć z języka angielskiego i został uruchomiony w 2007 r., najpierw w wersji pilotażowej w 18 gminach wiejskich, a od 2009 r. jako stały program edukacyjny finansowany przez Fundację. Od roku szkolnego 2011/2012 Program „Youngster” jest realizowany w tzw. formule „Plus”, w ramach której każda gmina przystępująca do Programu „Youngster” finansuje połowę kosztów wynagrodzenia nauczyciela, przy zachowaniu pozostałych uwarunkowań finansowych i organizacyjnych programu, co umożliwiło włączenie do programu większej liczby gmin.

Program „Youngster” jest realizowany we współpracy z Wydawnictwem Macmillan oraz Nidzicką Fundacją Rozwoju „Nida”. Zgodnie z przyjętymi założeniami jest on adresowany do wszystkich chętnych uczniów gimnazjalnych klas trzecich, w tym zwłaszcza do uczniów pragnących kontynuować naukę w szkołach ponadgimnazjalnych, kończących się maturą. W ramach programu uczniowie są dzieleni na małe, 10 - 15-osobowe grupy, odpowiadające poziomowi znajomości przez nich języka angielskiego. Dla każdej z tych grup Wydawnictwo Macmillan przygotowuje program nauczania w

wymiarze 90 godzin rocznie oraz zapewnia stosowne podręczniki. Nauczyciele uczestniczący w programie są objęci pomocą merytoryczną i wydawniczą Wydawnictwa oraz mają możliwość uczestniczenia w szkoleniach organizowanych przez Fundację Nida w ramach programu English Teaching, realizowanego ze środków Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności. Gminy zapewniają pomieszczenia do przeprowadzenia zajęć oraz transport (dowóz do domów) wszystkim uczniom po zakończeniu zajęć, a także częściowe finansowanie wynagrodzenia nauczyciela. W ramach programu Fundacja finansuje m.in. pozostałą część wynagrodzenia nauczycieli, zakup podręczników dla uczniów, koszty utrzymania platformy e – learningowej programu i profilu programu na facebook’u oraz koszty szkoleń dla nauczycieli.

W 2013 roku działania Fundacji skupiały się na dokończeniu VI edycji Programu, realizowanej w roku szkolnym 2012/13 oraz uruchomieniu kolejnej VII edycji w roku szkolnym 2013/14.

W roku szkolnym 2012/13 zajęcia w ramach programu „Youngster” prowadzone były w 159 gimnazjach, zlokalizowanych w 111 gminach wiejskich i miejsko-wiejskich. Zajęcia prowadziło 194 nauczycieli w podziale na 279 grup dydaktycznych. Programem objętych zostało 3857 uczniów trzecich klas gimnazjów.

W maju 2013 roku został przeprowadzony test Progress II, kończący zajęcia w ramach VI edycji Programu „Youngster”. Do testu przystąpiło blisko 3500 uczniów.

W ramach działań zmierzających do realizacji VII edycji programu Fundacja w kwietniu i maju 2013 roku przeprowadziła, zgodnie z uchwałą Zarządu, rekrutację do programu „Youngster” w formule Plus na rok szkolny 2013/14. Zgłoszenia w wyznaczonym terminie nadesłało 30 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Do programu włączono wszystkie gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, które nadesłały swoje zgłoszenia. Ponadto w tym samym terminie Fundacja przedłużyła umowy o współpracy na rok szkolny 2013/14 z przeważającą większością gmin w nim już uczestniczących.

W czerwcu 2013 roku rozpoczęła się realizacja VII edycji Programu „Youngster”. W dniach 4-21 czerwca 2013 roku uczniowie przystąpili do testu plasującego, który był podstawą podziału na grupy zaawansowania. Kolejny test plasujący (głównie dla szkół uczestniczących w formule PLUS) odbył się we wrześniu 2013 roku, a następnie, w październiku – test Progress „0”, diagnozujący wiedzę uczniów na danym poziomie. Wszystkie testy były przeprowadzone z wykorzystaniem specjalnie dedykowanej na potrzeby programu platformy e – learningowej. Realizacja VII edycji Programu „Youngster” została poprzedzona szkoleniem dla nauczycieli, które odbyło się w terminie 20–22 sierpnia 2013 roku w Jachrance. W szkoleniu wzięło udział 290 nauczycieli.

Łącznie do VII edycji Programu „Youngster” we wrześniu 2013 r. do zajęć przystąpiło **4.835** uczniów. Zajęcia są prowadzone w **233** gimnazjach, zlokalizowanych w **159** gminach wiejskich i miejsko-wiejskich z **15** województw. Zajęcia prowadzi **289** nauczycieli w podziale na **382** grupy dydaktyczne.

W 2013 roku na realizację VI i VII edycji Programu „Youngster” (rok szkolny 2012/13 i 2013/14) Fundacja wydatkowała łącznie kwotę **1.683.131,23 zł**.

Od zapoczątkowania programu w 2007 r. do końca 2013 r. realizacja Programu „Youngster” umożliwiła objęcie nauką języka angielskiego ponad **20 tys.** uczniów klas trzecich z gimnazjów wiejskich.

W lutym 2013 roku Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej oraz Wydawnictwo Macmillan zostali wyróżnieni w XVI edycji Raportu Społeczna Odpowiedzialność Biznesu „Gazety Finansowej” za działania prowadzone w ramach programu „Youngster” w 2012 roku.

2.2 Program edukacji ekonomicznej „NA WŁASNE KONTO”

Program jest adresowany do młodzieży gimnazjalnej z terenów wiejskich i ma pomóc uczniom w odnalezieniu się w nowych warunkach szkolnych po zakończeniu gimnazjum i rozpoczęciu nauki w szkole ponadgimnazjalnej (znajdującej się zwykle w większej miejscowości). Dodatkowo program powinien wpłynąć na trafne wybory ścieżki edukacyjnej, a w przyszłości – zawodowej. Realizacja programu powinna przyczynić się do zmniejszenia dysproporcji w zakresie znajomości narzędzi finansowych i pojęć związanych z przedsiębiorczością, pomiędzy młodzieżą miejską, a pochodzącą z terenów wiejskich, a tym samym do osiągnięcia zakładanych celów programu.

Koncepcja dydaktyczna i metodologiczna programu powstała we współpracy ze specjalistami, głównie ze Szkoły Głównej Handlowej. Tematyka zajęć edukacyjnych została zblokowana w pięć modułów, obejmujących następujące zagadnienia: postawa przedsiębiorcza, pieniądze i bankowość, oszczędzanie i inwestowanie, moja praca i kariera, ścieżka edukacyjna i zawodowa.

Dla zwiększenia jakości przekazu i atrakcyjności prowadzonych zajęć do projektu włączono studentów –, których zadaniem jest wspomaganie nauczycieli w prowadzeniu zajęć w ramach I etapu projektu (tj. w trakcie ferii zimowych). Są to przeważnie studenci kierunków ekonomicznych. Oprócz wsparcia nauczyciela przy realizacji zajęć ich zadaniem jest pokazanie uczniom gimnazjów dobrych wzorców – kontynuowania edukacji przez młodych ludzi z obszarów wiejskich i małych miast na poziomie szkoły wyższej, pokazanie możliwości „wyjścia” poza lokalną społeczność.

Podstawę uruchomienia programu „Na Własne Konto” stanowiła uchwała Zarządu Fundacji z dnia 2 sierpnia 2011 r.

W 2013 roku działania Fundacji koncentrowały się na dokończeniu realizacji I edycji programu (rok szkolny 2012/2013) oraz na przygotowaniu i realizacji kolejnej jego edycji w roku szkolnym 2013/2014.

W roku szkolnym 2012/2013 w I edycji programu „Na Własne Konto” uczestniczyło ponad 2230 uczniów z 124 szkół z terenów wiejskich. Realizacja Programu przebiegała w II etapie:

- Etap I – zajęcia w wymiarze 25 - 30 godz. dydaktycznych realizowane w okresie jednego tygodnia ferii zimowych (w zależności od województwa w okresie: połowa stycznia – koniec lutego 2013 roku), prowadzone w ciekawej, atrakcyjnej formie, w przeważającej części poprzez pracę w grupach, metodę projektu, gry i zabawy edukacyjne. W trakcie zajęć uczniowie złożyli wizytę w banku i u lokalnego przedsiębiorcy. W ramach I etapu zajęć przeprowadzono łącznie 3698 godzin dydaktycznych.
- Etap II – kontynuacja I etapu w formie konkursu projektowego w wymiarze 20 – 25 godzin dydaktycznych, w ramach którego uczniowie przygotowali młodzieżową gazetę ekonomiczną oraz biznesplan jej wydania. Projekty konkursowe, opracowane w II etapie, podlegały ocenie, a efekty pracy uczniów były nagradzane. Dodatkowo prace konkursowe – gazetki ekonomiczne i artykuły ekonomiczne były oceniane przez internautów, którzy głosując za pośrednictwem portalu Facebook.pl, wyłonili laureata publiczności. W ramach II etapu zrealizowano łącznie 2385 godzin dydaktycznych.

Na konkurs napłynęło łącznie 101 prac, spośród których 46 spełniło kryteria formalne. Komisja konkursowa wyłoniła 5 najlepszych prac oraz przyznała 5 wyróżnień. Ponadto komisja konkursowa spośród nagrodzonych i wyróżnionych gazet wyłoniła 6 laureatów – autora/autorów najlepszych artykułów, którzy zostali zaproszeni na finał konkursu w Warszawie w dniach 23-25 maja 2013 roku. W finale wzięły udział 23 osoby – 19 uczniów i 4 nauczycieli-opiekunów. Uczestnicy wzięły udział m.in. w warsztatach dziennikarskich prowadzonych przez dziennikarzy ekonomicznych, a efektem ich wspólnej pracy była gazeta ekonomiczna składająca się z najlepszych artykułów ekonomicznych. Następnie uczniowie uczestniczyli w grze miejskiej, której celem było sprawdzenie wiedzy

gimnazjalistów, zdobytej podczas projektu. Po zsumowaniu punktów uzyskanych przez uczniów w grze miejskiej oraz podczas warsztatów dziennikarskich powstała lista laureatów. Nagrodą dla laureatów było siedem stypendiów naukowych w wysokości 1500 zł, ufundowanych przez Fundację Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej. Ponadto wszystkie nagrodzone i wyróżnione szkoły otrzymały nagrody pieniężne.

W sierpniu 2013 roku rozpoczęły się przygotowania do realizacji w roku szkolnym 2013/14 II edycji programu „Na Własne Konto”. W dniu 15 października 2013 roku została podpisana umowa między Fundacją Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej a Narodowym Bankiem Polskim na dofinansowanie przez NBP kontynuacji programu w roku szkolnym 2013/2014 (całkowita wysokość dofinansowania 996 850,00 zł).

W II edycji programu uczestniczy ponad 3200 uczniów z 183 szkół wiejskich i wiejsko-miejskich.

Na dniach 22-24 listopada 2013 roku odbyło się trzydniowe szkolenie dla nauczycieli-realizatorów zajęć oraz studentów prowadzących wspólnie zajęcia dla młodzieży. Szkolenie było prowadzone przez doświadczonych trenerów, dydaktyków, realizatorów wielu projektów edukacyjnych skierowanych do środowisk szkolnych.

Program jest realizowany przy współpracy Fundacji na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. M. Rataja, która jest operatorem programu.

Na realizację Programu „Na Własne Konto” w 2013 roku wydatkowano ze środków Fundacji łącznie kwotę **1.768.217,27 zł.**

W ramach II edycji programu odbyły się zajęcia w okresie ferii zimowych (styczeń-luty) 2014 roku w 183 gminach wiejskich i wiejsko-miejskich. Od marca do maja 2014 trwa II etap programu, w ramach którego uczniowie pogłębiają wiedzę z zakresu tworzenia gazety ekonomicznej, przygotowując artykuły o tematyce ekonomicznej i podstawach przedsiębiorczości. W czerwcu 2014 roku odbędzie się finał konkursu projektowego w Warszawie.

2.3 Programy (warsztaty) kulinarne

W ramach realizacji celów statutowych w zakresie rozwoju kultury oraz zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym zwłaszcza w zakresie tradycyjnych produktów żywnościowych i potraw regionalnych, Fundacja od 3 lat realizuje programy edukacyjne, adresowane do uczniów i nauczycieli szkół średnich o profilu gastronomicznym, których celem jest promowanie tradycyjnych, regionalnych, polskich produktów żywnościowych najwyższej jakości oraz przekazywanie wiedzy na temat możliwości ich najlepszego wykorzystywania w nowoczesnej kuchni polskiej. Pomimo pewnych różnic co do zawartości merytorycznej programów w poszczególnych latach oraz nazw tych programów, każdy z nich charakteryzuje się aktywną formą zajęć, tak teoretycznych, jak i praktycznych (realizowanych bezpośrednio w szkole lub w ramach warsztatów), współpracą z doświadczonymi kucharzami oraz podsumowaniem całości działań w formie konkursu z atrakcyjnymi nagrodami na najciekawszą potrawę regionalną. Udział w programie daje uczniom szkół gastronomicznych, jak również ich nauczycielom, możliwość poszerzenia wiedzy teoretycznej oraz podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych.

W maju 2013 roku Fundacja podpisała umowę z Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego – jako operatora programu - na nową edycję realizowanego w latach 2011-12 programu „**Tradycyjne Produkty – Nowoczesna Kuchnia Polska**”, skierowanego do uczniów i nauczycieli szkół gastronomicznych z całego kraju. W 2013 r. program był realizowany pod nazwą „**Regionalne i tradycyjne produkty wysokiej jakości w nowoczesnej kuchni polskiej**”. Celem programu było w szczególności wspomaganie szkół gastronomicznych w przekazywaniu wiedzy na temat optymalnego wykorzystywania regionalnych, tradycyjnych produktów najwyższej jakości w nowoczesnej kuchni

polskiej, przyczyniając się do wykorzystania i wzmocnienia lokalnego potencjału rozwojowego terenów wiejskich, poprzez wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego jakimi są tradycyjne produkty żywnościowe i dania kuchni regionalnej.

W ramach projektu odbyły się warsztaty kulinarne dla uczniów szkół gastronomicznych, prowadzone przez nauczycieli w oparciu o przygotowane przez Fundację materiały dydaktyczne. Podsumowaniem warsztatów stał się Ogólnopolski Konkurs Kulinarny na najlepszą potrawę z wykorzystaniem produktów zarejestrowanych w UE, realizowany przez Polską Izbę Produktu Regionalnego i Lokalnego na podstawie odrębnej umowy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Finał konkursu odbył się dn. 5.10.2013 r. w Warszawie i był połączony z Kiermaszem Produktów Regionalnych.

W 2013 roku do udziału w programie zgłosiło się 20 szkół. Ostatecznie program został zrealizowany w 18 szkołach. Natomiast w finale konkursu MRiRW wzięło udział 10 szkół, z czego 8 z nich uczestniczyło wcześniej w programach kulinarnych Fundacji. W 2013 roku łączna kwota wydatkowana na realizację programu wyniosła **153.365,91 zł**.

Ponadto w 2013 roku trwało rozliczanie zakończonej w grudniu 2012 r. drugiej edycji programów kulinarnych Fundacji pod nazwą „**Żywność wysokiej jakości. Krótsza droga od producenta do konsumenta**”. Wydatki Fundacji poniesione w ramach tego programu w 2013 r. wyniosły **421.530,94 zł**. Program ten na mocy umowy z Komisją Europejską z 2012 r. dotyczącej promocji Wspólnej Polityki Rolnej, otrzymał – po uprzednim rozliczeniu programu przed Komisją Europejską – zwrot kosztów poniesionych w 2012 i 2013 roku w wysokości **452.849,85 zł**.

*Od stycznia 2014 r. Fundacja realizuje kolejną edycję programów kulinarnych w postaci projektu „**Gotuj lokalnie**”. W ramach projektu przewidziane są następujące działania: szkolenie dla nauczycieli, warsztaty kulinarne w szkołach i konkurs kulinarny podsumowujący projekt, tematyka którego opierać się będzie o produkty regionalne i tradycyjne.*

2.4 Program Wspierania Aktywności Lokalnej „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”

Założenia i uwarunkowania Programu Wspierania Aktywności Lokalnej „Razem Możemy Więcej” zostały przyjęte przez Zarząd Fundacji w dniu 19 grudnia 2008 roku, natomiast dnia 19 lutego 2009 roku Zarząd zatwierdził Regulamin Programu Wspierania Aktywności Lokalnej „Razem Możemy Więcej” oraz Zasady Kwalifikacji Projektów. Regulamin programu z uwagi na doświadczenia kolejnych edycji konkursu wniosków był od tego czasu kilkakrotnie korygowany.

Głównymi celami programu są:

- rozwój infrastruktury społecznej na terenach wiejskich poprzez finansowe wspieranie lokalnych inicjatyw i przedsięwzięć/projektów realizowanych głównie przez wiejskie organizacje pozarządowe;
- stymulowanie aktywności mieszkańców wsi w zakresie ich samoorganizacji, integracji społecznej i zawodowej, w tym m.in. propagowanie i wspieranie działań w oparciu o środki funduszy sołeckich;
- pobudzanie współpracy samorządów gminnych z wiejskimi organizacjami pozarządowymi;
- promowanie postaw i aktywności obywatelskiej wśród mieszkańców terenów wiejskich;
- poszerzenie wiedzy ekonomicznej, kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz pobudzenie różnego rodzaju form aktywności społecznej mieszkańców terenów wiejskich.

Uwarunkowania regulaminowe udzielania grantów wg stanu na 31.12.2013 r. są następujące:

O wsparcie w ramach programu mogą się ubiegać organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, posiadające określoną formę prawną, mające swoją siedzibę i prowadzące lub podejmujące działalność na terenach wiejskich (wsie i miasta do **5 tys.** mieszkańców), podmioty kolegialne z terenów wiejskich, nieposiadające określonej formy prawnej, jak rady sołeckie i inne zorganizowane grupy osób/członków lokalnych społeczności w liczbie nie mniejszej niż pięć.

Granty programu mogą być udzielane w kwocie do **7,5 tys. zł** na dofinansowanie inicjatyw lokalnych na terenach wiejskich, spełniających co najmniej jeden z w/w celów programu i realizowanych w następujących dziedzinach:

- szeroko pojęta działalność kulturalno-oświatowa obejmująca:
 - a. kultywowanie oraz rozwój dziedzictwa kulturalno-historycznego regionu, w tym zwłaszcza w zakresie zachowania obrzędów, tradycji, ginących zawodów itp., oraz troski o zabytki kultury materialnej i niematerialnej,
 - b. wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz zagospodarowanie ich czasu wolnego poprzez udział w zajęciach edukacyjnych/kulturalnych,
 - c. wspieranie i rozwijanie różnych form edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej wraz z niezbędną infrastrukturą edukacyjną,
 - d. przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu osób dorosłych,
- szeroko rozumiana działalność w zakresie ochrony i promocji zdrowia, w tym zwłaszcza w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej, profilaktyki zdrowotnej, a także działań na rzecz rehabilitacji oraz opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- inicjatywy społeczne na rzecz budowy małej infrastruktury drogowej (ścieżki rowerowe, chodniki, wiaty) służące m.in. poprawie bezpieczeństwa mieszkańców,
- wspieranie - w ramach różnych form edukacji ekonomicznej, m.in. w zakresie przedsiębiorczości - działań zmierzających do pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów, prowadzenia działalności gospodarczej oraz tworzenia dodatkowych, w tym także alternatywnych w stosunku do działalności rolniczej, miejsc pracy na terenach wiejskich.

W przypadku realizacji projektu przy udziale dodatkowych środków finansowych (dofinansowanie partnera, środki funduszu sołeckiego, dotacja gminy itp.), wnioskowana wysokość grantu może być podwyższona o 50%, proporcjonalnie do wkładu finansowego partnerów, jednak nie więcej, niż do kwoty 10 tys. zł.

W przypadku, gdy przedsięwzięcie/projekt obejmuje swym zasięgiem obszar kilku gmin/sołectw i jest wspólnie realizowany przy udziale podmiotów z tych gmin/sołectw na mocy stosownego porozumienia (tzw. projekt sieciowy), o dofinansowanie może ubiegać się niezależnie każdy z podmiotów współrealizujących projekt. W takim przypadku wielkość dofinansowania projektu stanowi sumę grantów uzyskanych przez wszystkie współpracujące podmioty, z zastrzeżeniem, że nie może ona przekroczyć kwoty 30 tys. zł.

Program jest zarządzany i realizowany bezpośrednio przez Fundację. Informacje o kolejnych edycjach konkursu wniosków w ramach programu są każdorazowo zamieszczane na stronie internetowej Fundacji www.efrwp.pl.

W 2013 roku trwały, zapoczątkowane jeszcze pod koniec 2012 roku, prace mające na celu wdrożenie systemu umożliwiającego składanie wniosków przez internet, podobnie jak ma to miejsce w przypadku Samorządowego Programu Pożyczkowego. Po przeprowadzeniu testów oprogramowania i wdrożeniu całego systemu, w dniach 22.10 - 18.11.2013 r. odbył się nabór wniosków w ramach VIII edycji Programu Wspierania Aktywności Lokalnej „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”, w ramach której wpłynęło łącznie 456 wniosków. Z dniem 19.11.2013 r. Komisja Kwalifikacyjna rozpoczęła weryfikację złożonych wniosków z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych, która ostatecznie zakończyła się ogłoszeniem listy laureatów w dniu 28 lutego 2014 roku.

Ponadto w 2013 roku Fundacja zaangażowała się w działania Centrum Wdrażania Projektów przy Białowieskim Parku Narodowym, którego zadaniem jest określenie konkretnych potrzeb mieszkańców i instytucji, na tej podstawie opracowywanie projektów i pozyskiwanie środków na ich realizację. Na mocy umowy zawartej z Fundacją na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. Macieja Rataja, która jest jedym z podmiotów zaangażowanych w tworzenie Centrum, Fundacja ta udzieliła ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej 5 mikrodotacji na łączną kwotę **98.842 zł** na realizację przedsięwzięć w zakresie wspierania - w ramach różnych form edukacji ekonomicznej działań zmierzających do pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów, prowadzenia działalności gospodarczej oraz tworzenia dodatkowych, w tym także alternatywnych w stosunku do działalności rolniczej, miejsc pracy na terenach wiejskich.

Łączna kwota wydatkowana w 2013 r. na realizację programu wyniosła **99.438,64 zł**.

2.5 Program „Zrozumieć Autyzm”

Założenia programu dotacyjnego - pomocy osobom autystycznym z terenów wiejskich i ich rodzinom „Zrozumieć Autyzm” - zostały przyjęte przez Zarząd Fundacji w 2012 roku. Program ten wpisuje się w cele statutowe Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w zakresie działań na rzecz ochrony zdrowia na terenach wiejskich. Celem programu „Zrozumieć Autyzm” jest dotarcie do osób autystycznych z terenów wiejskich, rozpoznanie ich potrzeb leczniczo-terapeutycznych, edukacyjnych i socjalnych oraz zapewnienie im opieki oraz rehabilitacji jak najbliżej miejsca zamieszkania. Bardzo istotnym elementem programu będzie prowadzenie szkoleń i szerzenie wiedzy dotyczącej autyzmu wśród osób bezpośrednio stykających się z tym problemem na gruncie zawodowym: lekarzy, nauczycieli, pracowników pomocy społecznej (na szczeblu gminnym i powiatowym), kuratorów. Istotnym elementem programu jest także przybliżenie ogółowi społeczeństwa podstawowej wiedzy na temat autyzmu. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez działalność informacyjną w środkach masowego przekazu na obszarze, na którym będzie realizowany program.

Realizacja programu została powierzona Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Autystycznym z Gdańska (www.spoa.org.pl), które ma ponad dwudziestoletnie doświadczenie w propagowaniu wiedzy o autyzmie oraz niesieniu pomocy osobom dotkniętym autyzmem i ich rodzinom. Istotne z punktu widzenia celów programu było zwłaszcza doświadczenie Stowarzyszenia w realizacji programów pomocy osobom autystycznym na terenach wiejskich – miało ono decydujące znaczenie przy wyborze Stowarzyszenia na wykonawcę programu.

Ze względu na siedzibę Stowarzyszenia (Gdańsk) oraz jego możliwości organizacyjne i logistyczne, realizacja programu będzie prowadzona na terenie trzech województw: pomorskiego, kujawsko – pomorskiego i warmińsko - mazurskiego.

Program, ze względu na szerokie spectrum działań, jak również okres dochodzenia do założonych celów, wymaga działań długofalowych, rozciągniętych w czasie, w okresie co najmniej 5-letnim. Na realizację programu Fundacja zamierza przeznaczyć łącznie 2,5 mln zł, czyli średnio 500 tys. zł rocznie.

W 2013 roku, w ramach Programu „Zrozumieć Autyzm” zostały zrealizowane następujące działania:

- powstanie nowy punkt konsultacyjno-diagnostyczny w Malborku
- bezpłatne szkolenia dla 207 osób bezpośrednio stykających się z autyzmem
- pierwsze bezpłatne szkolenie specjalistyczne dla 40 lekarzy z Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku
- podpisanie listu intencyjnego z Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego i konferencja inauguracyjna program „Zrozumieć Autyzm” w województwie kujawsko - pomorskim
- pomoc terapeutyczna dla ponad 122 dzieci z autyzmem i ich rodzin z terenów wiejskich w punktach terapeutycznych w Kobysewie, Gdańsku i Malborku
- bezpłatne szkolenia dla ponad 120 rodziców i opiekunów z województwa pomorskiego
- adaptacja i wydzielenie kilku pomieszczeń, a w przyszłości stworzenie specjalnego oddziału dla osób z zaburzeniami autystycznymi w Domu Pomocy Społecznej w Szpęgawsku
- upowszechnienie wiedzy o autyzmie i problemach z nim związanych – blisko 50 publikacji w mediach, poradnik „Autyzm. Apteczka Pierwszej Pomocy dla Rodziców”
- przygotowania do rozpoczęcia budowy Wspólnoty Domowej dla dorosłych osób z autyzmem im. Arama Rybickiego: realizacja kampanii społecznej i emisja cegiełek

W 2013 roku na realizację Programu „Zrozumieć Autyzm” Fundacja wydatkowała łącznie kwotę **528.612,- zł.**

2.6 Wypoczynek edukacyjny dzieci i młodzieży z terenów wiejskich

Program dotacyjny „Wypoczynek edukacyjny dzieci i młodzieży z terenów wiejskich” został przyjęty uchwałą Zarządu Funduszu dn. 13 marca 2012 r. Zgodnie z obowiązującym, skorygowanym Uchwałą Zarządu Funduszu z dn. 10 maja 2013 r. regulaminem programu, przez wypoczynek edukacyjny należy rozumieć obóz, kolonię lub półkolonię dla dzieci i młodzieży szkolnej organizowany w formie pobytu stacjonarnego w miejscu zamieszkania lub poza nim, w okresie co najmniej 5 dni – który ponadto spełnia łącznie następujące wymogi:

- istnieje opracowany szczegółowy program zajęć edukacyjnych oraz ich kosztorys,
- zajęcia edukacyjne w trakcie trwania wypoczynku trwają nie mniej niż 3 godziny dydaktyczne dziennie,
- zajęcia edukacyjne w trakcie wypoczynku dotyczą kompetencji kluczowych (kompetencje/umiejętności zdefiniowane w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie - 2006/962/WE),
- dopełniono wszystkich formalności wynikających z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz.U. 1997 nr 12 poz. 67 z późn. zm.).

Do ubiegania się o dofinansowanie w ramach tego programu uprawnione są organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, prowadzące lub podejmujące działalność na terenach wiejskich, parafie i związki wyznaniowe z terenów wiejskich, inne podmioty, w tym również gospodarze, których zakres przedmiotowy działalności jest zbieżny z celami i założeniami zawartymi w regulaminie.

Wysokość dofinansowania ze środków Fundacji nie może przekroczyć 80% wartości kosztorysowej brutto organizacji części edukacyjnej wypoczynku lub 100% całkowitej wartości przedsięwzięcia brutto w przypadku realizacji przedsięwzięć w ramach programów własnych Fundacji. Maksymalna wysokość dofinansowania nie może przekroczyć kwoty 15.000 zł. W przypadku programów własnych Fundacji kwota ta może być dodatkowo zwiększona o 50% na mocy decyzji Prezesa Fundacji. Przedmiotem dofinansowania mogą być przedsięwzięcia i wydatki, związane z organizacją wypoczynku edukacyjnego, obejmujące:

- koszty prowadzenia zajęć edukacyjnych, w tym wynagrodzenie wykładowców: nauczycieli, opiekunów, trenerów itp.,
 - koszty wypożyczenia i/lub zakupu materiałów edukacyjnych (podręczniki, filmy itp.) oraz pomocy dydaktycznych związanych bezpośrednio z programem nauczania,
 - koszty zakwaterowania nauczycieli, trenerów itp., oraz dodatkowo koszty zakwaterowania i wyżywienia uczniów w przypadku realizacji projektów własnych Fundacji,
 - koszty dojazdu i wstępu do muzeów, teatrów i innych obiektów bezpośrednio związanych z realizowanym programem edukacyjnym,
 - koszty artykułów biurowych (zeszyty, długopisy itp.), materiałów na warsztaty, ćwiczenia itp.
- Jednocześnie podmioty wnioskujące o dofinansowanie powinny spełniać następujące wymogi:
- przedstawić szczegółowy opis przedsięwzięcia (miejsce, czas trwania, liczba uczestników itp.), w tym w szczególności plan zajęć edukacyjnych oraz opis form ich realizacji,
 - przedstawić kosztorys przedsięwzięcia wraz z wyodrębnioną częścią edukacyjną,
 - posiadać środki finansowe (własne i obce), pokrywające co najmniej 20% kosztów organizacji części edukacyjnej wypoczynku oraz środki na pokrycie wszystkich pozostałych kosztów przedsięwzięcia,
 - przedstawić wymagane zgody i pozwolenia wynikające z odrębnych przepisów,
 - dysponować kadrą pedagogów i/lub wykładowców/trenerów realizujących zajęcia edukacyjne.

Przy rozpatrywaniu wniosków pod uwagę mogą być brane kryteria dodatkowe, jak: kompletność wniosku, kolejność złożenia wniosku, liczba podmiotów zaangażowanych w przedsięwzięcie itp. Ocena

wniosku stanowi podstawę do podjęcia przez Prezesa Zarządu Fundacji decyzji o przyznaniu lub nieprzyznaniu wnioskowanego dofinansowania.

W 2013 roku Fundacja dofinansowała 3 przedsięwzięcia w ramach omawianego programu na kwotę **38.739,- zł** umożliwiając zorganizowanie wypoczynku edukacyjnego dla **155** dzieci z terenów wiejskich.

2.7 „Misja Przyroda - Zielone Szkoły w Parkach Narodowych” (nowy program Fundacji)

Założenia nowego programu edukacji przyrodniczej „Misja Przyroda - Zielone Szkoły w Parkach Narodowych” zostały przyjęte przez Zarząd Fundacji w dniu 12 czerwca 2013 r. Program jest adresowany do uczniów klas IV-VI szkół podstawowych oraz gimnazjów z terenów wiejskich (gminy wiejskie oraz tereny wiejskie gmin miejsko-wiejskich), a jego celem jest budowanie wśród uczniów świadomości i poczucia odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze własnego regionu i Polski.

Faza pilotażowa programu była realizowana od lutego do czerwca 2013 roku i wzięło w niej udział 17 szkół (15 szkół podstawowych i 2 gimnazja) z 12 gmin, wytypowanych przez EFRWP. Z gminami została podpisana umowa, na podstawie której gmina, jako organ prowadzący szkołę, zobowiązała się do wdrożenia programu, w tym m.in. wskazania szkoły, wytypowania nauczyciela/opiekuna programu w danej szkole oraz dodatkowych 3 opiekunów uczniów na czas wyjazdu do parku narodowego.

Do udziału w Programie zaproszono także 6 wybranych przez EFRWP parków narodowych, w których odbyły się zajęcia dla uczniów. Łącznie w programie wzięło udział 430 uczniów, 12 nauczycieli-opiekunów programu oraz 36 dodatkowych opiekunów uczniów w trakcie wyjazdu do Parku Narodowego.

Na potrzeby fazy pilotażowej zostały przygotowane (przy współpracy pracowników edukacyjnych parków narodowych) materiały edukacyjne w formie gotowych scenariuszy zajęć. Szkolenie metodyczne dla nauczycieli - opiekunów programu oraz pracowników edukacyjnych parków narodowych, na którym Fundacja zaprezentowała cele i założenia projektu, szczegółowy program zajęć wraz z praktycznymi ćwiczeniami, zawartymi w materiałach dydaktycznych, zostało zorganizowane w dniach 19-21 kwietnia 2013 r. Szkolenie miało również na celu przygotowanie nauczycieli do prowadzenia zajęć w szkole oraz podczas wyjazdu do parków narodowych, a pracowników parków narodowych do współpracy z nauczycielami i realizacji zajęć zgodnie z założeniami projektu.

Zajęcia dla uczniów składały się III etapów:

- zajęcia wprowadzające w tematykę zajęć i programu pobytu w parkach narodowych (premoduł), realizowane przez nauczyciela w ramach zajęć pozalekcyjnych przed wyjazdem na Zieloną Szkołę,
- zajęcia w parku narodowym – 5-dniowy wyjazd uczniów do parku narodowego, podczas którego uczniowie poznawali bogactwo przyrodnicze parków narodowych poprzez ćwiczenia, gry, badania terenowe i przyrodnicze, korzystając z bazy dydaktycznej i doświadczenia pracowników dydaktycznych parków.
- zajęcia po powrocie z parków narodowych, realizowane w formie zajęć pozalekcyjnych, polegające na przygotowaniu pracy konkursowej, prezentującej zasoby przyrodnicze i kulturowe najbliższej okolicy w ramach konkursu „Nieodkryte szlaki”.

Dodatkowo, dla zwiększenia atrakcyjności programu, zajęcia zostały wpisane w wymyśloną przez Fundację fabułę, w której uczniowie stali się reporterami gazety „Misja Przym(g)oda”, a sam wyjazd - wielką wyprawą do parku narodowego. Każdy z uczestników otrzymał Notatnik reportera (pełniący jednocześnie funkcję zeszytu ćwiczeń), w którym mógł wpisać plan każdego dnia, informacje o parku narodowym, informacje o przesłanej informacji do gazety. Notatnik reportera zawierał także karty ćwiczeń, gier i badań. Uczniowie otrzymali pierwszy numer gazety „Misja Przym(g)oda, który

wprowadzał w tematykę programu i fabułę zajęć, zawierał ciekawostki o parkach i informacje o konkursie. Podczas wyjazdu do parków narodowych uczniowie byli podzieleni na grupy, i jako grupa mieli za zadanie (w miarę możliwości codziennie) przysyłać na profil redakcji „Misja Przyr(g)oda” relacje i zdjęcia z każdego dnia pobytu. W tym celu stworzono na portalu społecznościowym Facebook profil redakcji. Profil był moderowany przez Fundację. W czasie wyjazdu uczniowie, jako korespondenci, wysyłali do redakcji (czyli zamieścili na profilu FB) średnio 20 relacji z każdego dnia – łącznie ponad 300 postów.

Po powrocie z PN uczniowie otrzymali list od redakcji, w którym zostali poproszeni o przygotowanie – w ramach wydania specjalnego dodatku do gazety „Misja Przyr(g)oda” – oferty dla zagranicznych turystów, w której zaprezentują swoją okolicę jako ciekawe przyrodniczo i kulturowo miejsce. Materiał powinien być przygotowany w dowolnej formie, zawierać zdjęcia i opisy miejsc związanych przede wszystkim z przyrodą, ale także z kulturą i tradycją regionu.

Na konkurs nadesłano łącznie 12 prac, spośród których Komisja Konkursowa wyłoniła jednego laureata oraz przyznała 3 wyróżnienia. Nagrodą dla laureatów była 4-dniowa wycieczka do Warszawy. Wszystkie nagrodzone prace zostały opublikowane w specjalnym dodatku do gazety „Misja Przyr(g)oda”, pn. „Nieodkryte szlaki”.

Na realizację fazy pilotażowej programu „Zielone Szkoły w Parkach Narodowych” Fundacja wydatkowała w 2013 roku kwotę **392.685,80 zł**.

2.8 Warsztaty muzyczno – wokalne „Jazzmania w Stodole” (nowy program Fundacji)

Założenia nowego programu edukacyjnego zostały zaakceptowane przez Zarząd Fundacji dn. 10 maja 2013 roku. Program ten wpisuje się w cele statutowe Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w zakresie działań na rzecz edukacji młodzieży z terenów wiejskich oraz jej aktywizacji. Jest to kolejny, po programach Youngster i „Na własne konto”, program wspierający młodzież na terenach wiejskich.

Celem programu jest edukacja młodzieży z terenów wiejskich, popularyzacja twórczości muzycznej, kształtowanie wrażliwości artystycznej i kulturalnej oraz stworzenie możliwości doskonalenia warsztatu instrumentalnego. Program skierowany był do młodzieży w wieku 16-24 lata, zamieszkałej na terenach wiejskich, położonych w 4 województwach: zachodniopomorskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim, zainteresowanej doskonaleniem swoich umiejętności muzycznych.

Rekrutacja do programu została przeprowadzona w dniach 17 maja – 30 czerwca 2013 roku, natomiast warsztaty muzyczne odbyły się w dniach 28-31 sierpnia 2013 r. i uczestniczyło w nich 18 osób, doskonalących swoje umiejętności muzyczne w jednej z kategorii: perkusja, gitara basowa/kontrabas, instrumenty klawiszowe, instrumenty dęte, gitara, wokal. Warsztaty prowadzone były przez profesjonalnych muzyków. Podsumowaniem warsztatów był koncert uczestników dla publiczności, który odbył się w starej, ponad 200-letniej zabytkowej stodole, będącej częścią Amfiteatru Garncarskiej Wioski w Kamionce k/Nidzicy.

Na realizację programu w 2013 r. Fundacja wydatkowała kwotę **105.629,66 zł**.

Partnerami projektu byli: Stowarzyszenie Orkiestra Jazzowa ze Szczecina (przy współpracy Banku Nordea i firmy Yamaha) i Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA” z Nidzicy.

2.9 Program „FUNDUSZ DORAŻNEJ POMOCY”

Program dotacyjny „Fundusz Dorażnej Pomocy” (FDP) został uruchomiony dnia 30 kwietnia 1999 roku. Zgodnie z regulaminem programu w ramach FDP mogą być finansowane przedsięwzięcia dorażne i pilne, zwłaszcza jeżeli wynikają z klęsk żywiołowych i innych nagłych wypadków, takich jak pożar, powódź, lawiny, wybuchy, awarie itp., bądź też ze względów społecznych, edukacyjnych, charytatywnych, zdrowotnych, itp. mających charakter dorażny i pilny. Dotacje mogą obejmować wyłącznie:

- wydatki na cele wolne od podatku dochodowego, określone równocześnie w Statucie Fundacji i w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku (z późniejszymi zmianami) o podatku dochodowym od osób prawnych,
- wydatki na cele częściowo zwolnione od podatku dochodowego (10% ulgi), określone w art. 18 ust. 1 pkt 1 i 7 znowelizowanej ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz art. 3 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

O pomoc w ramach FDP mogą ubiegać się gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną, z wyłączeniem spółek kapitałowych oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Maksymalna wysokość dotacji w ramach FDP nie może przekroczyć kwoty **20.000** zł na jedno przedsięwzięcie.

Każdorazowo podstawą przyznania dotacji jest pisemne wystąpienie do Fundacji o pomoc dorażną wraz z niezbędnymi dokumentami, potwierdzającymi szczególnie i pilny charakter wnioskowanej pomocy finansowej.

W 2013 roku w ramach „Funduszu Dorażnej Pomocy” zostało dofinansowanych **17** dorażnych i pilnych przedsięwzięć, wynikających zarówno z awarii i innych zdarzeń losowych, jak i ważnych względów społecznych oraz edukacyjnych, na łączną kwotę dotacji **242.500** zł.

2.10 Program przeciwdziałania społecznemu odrzuceniu – dotowanie stacjonarnych hospicjów (zakończenie programu)

Opieka hospicyjna na terenach wiejskich, bardzo ważna ze względów humanitarnych i społecznych, jest jednocześnie sferą szczególnie zaniedbaną, w wielu przypadkach wstydliwą, społecznie odrzucaną i niedofinansowaną. Szczegółowe założenia programu przeciwdziałania społecznemu odrzuceniu poprzez udzielanie wsparcia dla hospicjów stacjonarnych na terenach wiejskich zostały przyjęte uchwałą Zarządu Fundacji z dn. 9 listopada 2007 r., wraz ze stosownym regulaminem dotowania.

W 2013 roku, zgodnie z założeniami regulaminu (skorygowanego uchwałami Zarządu Fundacji z dnia 19 lutego 2009 r. oraz z dnia 13 marca 2012 r.), przedmiotem dotowania w ramach programu mogły być przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane na terenach wiejskich w zakresie stacjonarnego i całodobowego świadczenia opieki paliatywno – hospicyjnej, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 nr 112, poz.654), niezbędne do spełnienia wymogów wynikających z rozporządzeń, o których mowa w art. 22 w/w ustawy oraz zgodnych z dyrektywami nowego podejścia UE w odniesieniu do wyrobów medycznych, obejmujące:

- przebudowę lub remont budynków przeznaczonych na udzielanie przez hospicja stacjonarne świadczeń medycznych, związanych z opieką paliatywno–hospicyjną,
- zakup specjalistycznego sprzętu medycznego o charakterze środka trwałego dla udzielania świadczeń zdrowotnych związanych z opieką paliatywno-hospicyjną, który pozostanie własnością inwestora przez normatywny okres amortyzacji środka określony w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

Beneficjentami programu mogli być inwestorzy (w znaczeniu regulaminu) - podmioty lecznicze, realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia w zakresie opieki paliatywno – hospicyjnej na

terenach wiejskich w oparciu o stosowne porozumienie (kontrakt) z Narodowym Funduszem Zdrowia przez okres co najmniej trzech lat przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, takie jak:

- przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- fundacje i stowarzyszenia, których celem statutowym jest wykonywanie zadań w zakresie ochrony zdrowia i których statut dopuszcza prowadzenie działalności leczniczej.

Wysokość dotacji na powyższe przedsięwzięcia nie mogła przekroczyć **80%** wartości kosztorysowej zadania inwestycyjnego brutto oraz kwoty **80.000 zł**, o ile zostały spełnione następujące warunki:

- inwestor posiadał stosowną dokumentację techniczno-kosztorysową (roboty) lub ofertową (zakupy),
- inwestor posiadał środki finansowe (własne i obce), pokrywające wymagany udział własny wnioskodawcy, tak aby z uwzględnieniem wnioskowanej dotacji Fundacji zapewnione zostało pełne pokrycie finansowe zadania inwestycyjnego, warunkujące jego terminową realizację,
- inwestor posiadał zapewnione wykonawstwo robót budowlano - montażowych lub/oraz wyłonionego dostawcę kupowanego sprzętu medycznego,
- termin zakończenia zadania nie przekraczał **12** miesięcy od daty przyznania dotacji,
- w przypadku występowania o udzielenie dofinansowania przez podmiot, który był już beneficjentem dotacji Fundacji, wniosek o ponowne udzielenie dotacji – niezależnie od zakresu realizowanego przedsięwzięcia – mógł być złożony nie wcześniej, niż po 12 miesiącach od daty przedłożenia w Fundacji kompletnego rozliczenia wcześniej otrzymanej dotacji.

W 2013 roku do Fundacji wpłynął **1** wniosek na kwotę 62.704,20 zł, który nie uzyskał akceptacji z uwagi na niespełnianie wymogów regulaminowych. W wyniku decyzji Zarządu Fundacji oraz Prezesa Zarządu Fundacji z 2012 r. w I kwartale 2013 r. zostały podpisane 2 umowy o dotacje na łączną kwotę **152.638 zł**, po rozstrzygnięciu procedur przetargowych i ustaleniu ostatecznych wysokości dotacji.

W 2013 r. przekazano ogółem na realizację zobowiązań wynikających z podpisanych wcześniej umów kwotę **152.638 zł**. Na mocy decyzji Zarządu Fundacji z dnia 24 kwietnia 2013 roku Program przeciwdziałania społecznemu odrzuceniu poprzez dotowanie stacjonarnych hospicjów został zakończony.

2.11 Dotacje (dopłaty) do kredytów inwestycyjnych jst (realizacja zobowiązań)

Program udzielania dopłat kapitałowych do kredytów zaciąganych przez jednostki samorządu terytorialnego (jst) ze środków własnych banków na inwestycje w zakresie ochrony zdrowia i budowy dróg na terenach wiejskich został uchwalony przez Zarząd Fundacji w dniu 8 listopada 2005 r., zaś wdrożony do realizacji w I kw. 2006 r. W ramach tego programu dopłatami były objęte kredyty na przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i budowy dróg wiejskich, spełniające określone kryteria brzegowe, ujęte w odpowiednim regulaminie udzielania dopłat. Dopłaty były realizowane w dwóch transzach, z których pierwsza, stanowiąca 30% przyznanej kwoty dotacji wypłacana była z chwilą zrealizowania przedsięwzięcia, natomiast druga transza jest wypłacana na pokrycie spłat ostatnich rat kredytu.

W wyniku uchwały Zarządu Fundacji z dnia 14 listopada 2008 r. niniejszy program dotacyjny został zakończony z dniem 28 lutego 2009 roku. Natomiast nadal są realizowane dopłaty do kredytów, stanowiące zobowiązania Fundacji w ramach zawartych z samorządami umów.

W ramach programu zawarto ogółem **128** umów o udzielenie dopłat do kredytów na łączną kwotę **4.301.945 zł**, w tym **10** umów o dopłaty na przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia na kwotę **443.946 zł** oraz **118** umów o dopłaty na przedsięwzięcia w zakresie budowy dróg wiejskich na kwotę **3.857.999 zł**.

W 2013 roku na realizację zobowiązań z tytułu zawartych umów o dopłaty przekazano na rachunki gmin w bankach kredytujących kwotę **324.044,43** zł, zaś w rachunku narastającym do końca grudnia 2013 r. na realizację zobowiązań z tytułu podpisanych umów przekazano na rachunki gmin w bankach kredytujących kwotę **4.171.100** zł.

Łączna kwota udzielonych przez banki kredytów, które zostały objęte dopłatami Fundacji wyniosła **45.187.428** zł, a efekty rzeczowe tych inwestycji to dokończenie budowy lub przebudowy ponad **320** km dróg gminnych, powstanie **2** nowych ośrodków zdrowia oraz przebudowa/remont **8** obiektów wiejskiej służby zdrowia.

Zgodnie z zawartymi umowami, dopłaty będą realizowane sukcesywnie do 2014 roku włącznie.

3. FORUM INICJATYW ROZWOJOWYCH (FIR)

Program Forum Inicjatyw Rozwojowych (FIR) został przyjęty na mocy uchwały Zarządu Fundacji z dnia 19 lutego 2010 r. Celem FIR jest identyfikowanie i analizowanie problemów istotnych z punktu widzenia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce oraz w Unii Europejskiej. W ramach FIR wypracowywane są stanowiska i rekomendacje Fundacji, które prezentowane są na konferencjach, a także podczas licznych spotkań i debat.

Prace w ramach FIR odbywają się w zespołach specjalistów, którzy przygotowują analizy, wypracowują nowatorskie rozwiązania oraz rekomendacje w odniesieniu do problemów rozwoju obszarów wiejskich. Do współpracy zapraszani są niezależni eksperci, specjaliści z instytucji naukowych i państwowych oraz instytucje działające na rzecz wsi. Działalność FIR koncentruje się na przygotowywaniu raportów, na organizacji konferencji i seminariów prezentujących te raporty, oraz na aktywnym uczestnictwie w konferencjach, debatach, spotkaniach dotyczących rozwoju wsi i rolnictwa.

W 2013 roku w ramach FIR opracowanych zostało 5 raportów:

- **„Koncepcja reformy systemu ubezpieczeń społecznych”**

W raporcie, którego opracowanie rozpoczęto w 2012 r., przedstawiono koncepcję reformy systemu ubezpieczeń społecznych dla rolników. Obecny system ubezpieczeń dla rolników jest kosztowny, a także postrzegany jako niesprawiedliwy. Z drugiej jednak strony, jego nagła likwidacja oznaczałaby istotny wzrost obciążeń, zwłaszcza dla małych gospodarstw.

EFRWP zaproponował innowacyjne rozwiązanie. W nowym systemie, administrowanym przez KRUS lub ZUS, z preferencyjnego ubezpieczenia mogliby korzystać wyłącznie rolnicy, posiadający niskie dochody. Poza nim znalazłyby się osoby osiągające rocznie ponad 50% przychodów poza sektorem rolniczym oraz rolnicy, których dochody uzasadniają objęcie ich ubezpieczeniem w systemie powszechnym o zdefiniowanej składce (w tym w kapitałowych otwartych funduszach emerytalnych), gdzie wysokość świadczenia zależy od zgromadzonego kapitału i okresu pobierania świadczenia (zależnego od wieku rozpoczęcia pobierania świadczenia).

- **„Rozwój czy biurokracja? Ocena sposobu wdrażania PROW 2007-2013”**

Raport, którego opracowanie podjęto jeszcze w 2012 r., został po raz pierwszy zaprezentowany na konferencji „Rozwój obszarów wiejskich. Doświadczenia i perspektywy”, która odbyła się w dniu 16 marca 2013 roku w Jasionce k. Rzeszowa. Publikacja stanowi próbę oceny poszczególnych działań PROW, przede wszystkim pod kątem ich zasadności w kontekście potrzeb polskiej wsi i polskiego rolnictwa.

- **„Uwagi Fundacji EFRWP do projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”**

W odpowiedzi na zaproponowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Fundacja Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej przygotowała uwagi do w/w dokumentu. Wśród uwag znalazły się takie, które były związane m.in. z nieodpowiednim i niespójnym opracowaniem analizy SWOT (której wyniki nie znajdują w pełni odzwierciedlenia w proponowanych działaniach) oraz z brakiem propozycji podziału środków finansowych na poszczególne działania, która wydaje się być kluczowa, jeśli chodzi o wskazanie kierunku wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w nowej perspektywie finansowej.

- **„Modyfikacja systemu ubezpieczeń upraw w Polsce”**

Publikacja jest efektem kilkumiesięcznej pracy ekspertów, którzy w konsultacjach z rolnikami oraz przedstawicielami zakładów ubezpieczeniowych wypracowali pewne rozwiązania, które mogłyby zostać wdrożone w systemie krajowym. Owe rozwiązania mają służyć poprawie systemu ubezpieczeń upraw oraz pozwalają na wykorzystanie instrumentów zarządzania ryzykiem, jakie przewidziane zostały w latach 2014-2020.

- **„Czy Polska powinna przyjąć Euro? Potencjalne skutki dla rolnictwa i obszarów wiejskich”**

Raport został przygotowany w celu określenia potencjalnych skutków, jakie dla polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich może przynieść wprowadzenie w Polsce wspólnej waluty euro. W powszechnym rozumieniu, krok ten stanowi ważny etap integracji gospodarczej Polski z Unią. Wokół potencjalnych konsekwencji – pozytywnych i negatywnych – tego kroku, istnieje jednak wiele pytań i społecznych wątpliwości, nasilonych ze względu na kryzys zadłużeniowy obserwowany w krajach Południa strefy euro. Zawarta w raporcie analiza kosztów i korzyści, związanych z wprowadzeniem w Polsce euro, stanowi podstawę do merytorycznej dyskusji w tej kwestii.

- **Program Gospodarki Niskoemisyjnej na terenach wiejskich**

Raport został opracowany wspólnie ze Stowarzyszeniem na Rzecz Efektywności ETA. W raporcie ujęto m.in. analizę obecnego stanu sieci dystrybucyjnych w Polsce, korzyści, jakie niesie za sobą inwestowanie w technologie wykorzystujące OZE, zwłaszcza inwestycje gospodarstw domowych i rolnych w mikroinstalacje oraz konieczność i drogę dalszych prac legislacyjnych, które wzmocnią rozwój tzw. energetyki prosumenckiej. Raport został zaprezentowany podczas VIII Forum Energetycznego w Sopocie w dniu 17 grudnia 2013 roku.

Ponadto w 2013 r. trwała realizacja rozpoczętego w czerwcu 2012 r. we współpracy z Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN projektu badawczego pod nazwą **„Monitoring Rozwoju Obszarów Wiejskich”**. Projekt ma na celu dostarczenie danych na temat sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarach wiejskich w Polsce. Badaniem objęte są wszystkie gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. W ramach projektu badane są zjawiska związane z kształtowaniem się centrów rozwoju w rejonach wcześniej ich pozbawionych. Monitorowanie rozwoju społeczno-gospodarczego będzie się odbywało w oparciu o cykliczną analizę zmian kilkudziesięciu wskaźników empirycznych z zakresu m.in. demografii, edukacji, warunków bytowych, aktywności społeczności lokalnej, finansów. Stworzy to możliwości prowadzenia analiz, poświęconych procesom rozwoju – traktowanego w zgodzie z założeniami koncepcji rozwoju zrównoważonego.

Dodatkowo w ramach FIR została przygotowana propozycja zmian legislacyjnych, ułatwiających prowadzenie przez rolników tzw. sprzedaży bezpośredniej. Celem proponowanych zmian jest uporządkowanie formalnego statusu tej działalności; stworzenie możliwości wprowadzenia ułatwień w

procedurze jej rejestracji zarówno pod kątem podatkowym, jak i sanitarno-weterynaryjnym; poszerzenie jej zakresu.

Wszystkie raporty będące efektami prac Forum Inicjatyw Rozwojowych Fundacji zostały udostępnione na stronie internetowej Fundacji www.efrwp.pl w zakładce „Forum Inicjatyw Rozwojowych”.

Ponadto w 2013 roku Fundacja współorganizowała szereg konferencji i seminariów, na których przedstawiciele EFRWP prezentowali m.in. opracowane w ramach FIR koncepcje, analizy i raporty.

- **Konferencja w Jasionce – „Rozwój obszarów wiejskich. Doświadczenia i perspektywy”**

Doroczna konferencja, która w 2013 roku odbyła się dn. 16 marca w Jasionce, była okazją do wymiany poglądów na temat perspektyw rozwoju polskiej wsi. W konferencji wzięli udział m.in. Komisarz ds. rolnictwa i rozwoju wsi Dacian Cioloș oraz Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stanisław Kalemba, Leokadija Počikovska - Wiceminister Rolnictwa Litwy, Krzysztof Jurgiel - Przewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa, Marek Sawicki - Wiceprzewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa, Czesław Siekierski - Wiceprzewodniczący Komisji Rolnictwa Parlamentu Europejskiego oraz prof. Jerzy Buzek - Poseł do Parlamentu Europejskiego. Najważniejszym punktem spotkania była dyskusja dotycząca polityki rozwoju obszarów wiejskich w realiach budżetowych po 2014 roku. Uczestnicy konferencji zastanawiali się między innymi nad tym jak planowane cięcia budżetu Wspólnej Polityki Rolnej wpłyną na możliwości rozwojowe obszarów wiejskich oraz w jaki sposób można efektywniej wykorzystać, mniejsze w przyszłej perspektywie budżetowej, środki w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich?

Konferencja, jak co roku, towarzyszyła obchodom rocznicy śmierci Józefa Ślisza – działacza rolniczej Solidarności, wicemarszałka Senatu I i II kadencji. W trakcie konferencji Józef Ślisz został pośmiertnie uhonorowany odznaką – Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego.

- **Seminarium na temat propozycji modyfikacji systemu ubezpieczenia upraw rolnych w Polsce**

Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej wraz z Krajową Radą Izb Rolniczych zorganizował w dniu 25 czerwca br. w Warszawie seminarium dotyczące propozycji modyfikacji systemu ubezpieczenia upraw rolnych. Impulsem do przygotowania dyskusji było niedostosowanie obecnego systemu zarządzania ryzykiem w rolnictwie do potrzeb rolników jak również oczekiwań zakładów ubezpieczeniowych. Rolnicy niechętnie ubezpieczają uprawy, między innymi z powodu wysokich składek i ubogiego pakietu, jaki oferują zakłady ubezpieczeń. Z drugiej strony – dzisiejszy system nie bilansuje się i zakłady ubezpieczeniowe coraz częściej sygnalizują chęć wycofania się z ubezpieczania upraw.

Prezentacja koncepcji Fundacji stanowiła wprowadzenie do dyskusji na temat przyszłości systemu ubezpieczenia upraw w naszym kraju. Uczestnicy zgodzili się z koniecznością modyfikacji obecnego systemu, podkreślali potrzebę uproszczenia go oraz zdefiniowania adresatów pomocy doraźnej. Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele ministerstw rolnictwa i finansów, rolnicy oraz przedstawiciele zakładów ubezpieczeniowych.

- **Debata „Język angielski w miastach i na wsiach – Różnice i bariery”**

W dniu 9 lipca 2013 r. w Starych Jabłonkach EFRWP zorganizował debatę „Język angielski w miastach i na wsiach - Różnice i bariery”, która odbyła się w ramach ogólnopolskiego spotkania nauczycieli „English Teaching Market”, przy współpracy m.in. Nidzickiej Fundacji Rozwoju „NIDA”. Do debaty zaproszono m.in. dyrektorów szkół wiejskich i nauczycieli języka angielskiego, którzy doskonale znają potrzeby małych społeczności i specyfikę ich problemów związanych z nauką języków obcych. Celem debaty było zastanowienie się nad przyczynami dużej dysproporcji występującej w wynikach egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego, pomiędzy uczniami z miast i z terenów wiejskich. W czasie debaty nauczyciele zgłosili szereg propozycji i uwag w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich.

Na realizację powyższych działań i przedsięwzięć FIR w 2013 r. Fundacja wydatkowała ogółem kwotę **587.882,56 zł.**

4. POZOSTAŁE FORMY REALIZACJI CELÓW STATUTOWYCH FUNDACJI

4.1 Konferencje współorganizowane przez Fundację (poza FIR)

Oprócz konferencji organizowanych w ramach Forum Inicjatyw Rozwojowych (*vide pkt. 3 sprawozdania*), współorganizowanie konferencji, spotkań, prezentacji i pokazów o tematyce zbieżnej z celami statutowymi Fundacji związanymi z szeroko pojętą działalnością oświatową na terenach wiejskich, popularyzacją wiedzy teoretycznej i praktycznej m.in. o zasadach funkcjonowania Unii Europejskiej, integracji z Unią Europejską, w tym dotyczącej wsi i rolnictwa (Wspólnej Polityki Rolnej) itp., było kolejną formą działalności statutowej Fundacji w 2013 r. Przedsięwzięcia te służą m.in. popularyzacji poszczególnych dziedzin działalności programów operacyjnych Fundacji oraz osiągnięć w realizacji działalności statutowej na rzecz społeczności obszarów wiejskich. W 2013 roku Fundacja była partnerem lub brała udział przy organizacji następujących konferencji:

- Konferencja „Możliwości Współpracy Polsko-Węgierskiej w Obszarze Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich”, Szczecin, 31 stycznia 2013 r.;
- Konferencja „Forum Gospodarcze”, Toruń, 4-5 marca 2013 r.;
- Konferencja „Małe Gospodarstwa Rolne Szansą Rozwoju Rynku Lokalnego”, 23 kwietnia 2013 r.;
- Prezentacja organizacji pozarządowych „Ekologiczna Dolina Łaziska 2013”, 14 maja 2013 r.;
- Konferencja „Wiejska Polska” Konin, 25 maja 2013 r.;
- VII Festiwal Tańca Towarzyskiego, Dziwnów, 25 maja 2013 r.
- Festiwal Sera, Lidzbark Warmiński, 7-9 czerwca 2013 r.;
- Konferencja „Zasady WPR w nowym okresie programowania oraz możliwości pozyskania funduszy unijnych w nowym okresie programowania”, Augustów, 13-14 lipca 2013 r.;
- Konferencja „Wieś Polska-Wieś Innowacyjna” Poznań, 8 października 2013 r.;
- Międzynarodowe Spotkanie Rolników nt. „WPR 2014-2020”, Falenty, 20 listopada 2013 r.;

W 2013 r. Fundacja wydatkowała na powyższe cele łącznie kwotę **167.180,70 zł.**

4.2 „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o.

„Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. została utworzona przez Fundację w dniu 11 kwietnia 2005 r. na podstawie uchwały Zarządu Fundacji z dnia 7 kwietnia 2005 r. Spółka została zarejestrowana w dniu 28 kwietnia 2005 r. w Sądzie Rejonowym dla M. ST. Warszawy XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000233310, z kapitałem zakładowym w wysokości 7.400.000 zł. W momencie utworzenia Spółki Fundacja była jej jedynym udziałowcem. W 2008 r. do Spółki pozyskano mniejszościowego udziałowca - Gospodarczy Bank Wielkopolski SA (obecnie SGB Bank SA) - jeden z banków zrzeszających banki spółdzielcze, co otworzyło nowe możliwości w działalności Spółki, zwłaszcza w zakresie intensyfikacji współpracy z sektorem banków spółdzielczych. W 2013 r. nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym Spółki. Według stanu na koniec 2013 r. Fundacja posiadała 94,97 % udziałów Spółki.

Powołanie przez Fundację Spółki „Poręczenia Kredytowe” umożliwiło uzupełnienie dotychczasowej działalności Fundacji o dodatkowe formy wsparcia przedsiębiorczości wiejskiej w postaci poręczeń kredytowych oraz pożyczek. Statutowe cele działalności Spółki są zbieżne z celami statutowymi Fundacji EFRWP. Podobnie jak Fundacja, Spółka przeznaczca cały swój zysk na cele statutowe.

Na koniec 2013 r. Spółka współpracowała, na podstawie zawartych umów, z 26 bankami i z 8 innymi instytucjami finansującymi rozwój MSP.

Udzielane przez Spółkę poręczenia kredytów lub pożyczek są przeznaczone dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.04.173.1807), mających siedzibę na terenie Polski, działających na terenie wsi i małych miast. Poręczeniami objęte są kredyty związane bezpośrednio z prowadzeniem przez przedsiębiorców działalności gospodarczej (kredyty inwestycyjne i obrotowe).

Poręczenia Spółki są udzielane na okres spłaty kredytu nie dłuższy niż 5 lat, w wysokości do 70 % kwoty kapitału przyznanego kredytu, zaś wartość poręczenia w okresie jego trwania nie może przekroczyć 70 % wysokości aktualnych zobowiązań wynikających z zawartej umowy kredytowej. Suma zobowiązań spółki z tytułu poręczeń udzielonych na rzecz jednego przedsiębiorcy nie może przekroczyć 1.000.000 zł.

W 2013 r. Spółka koncentrowała swoją działalność m.in. na wdrażaniu 4-letniego projektu poręczeniowego na Podkarpaciu, po pozytywnym rozstrzygnięciu konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości 10 mln zł. Głównym założeniem programu jest oferowanie poręczeń mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom (MSP) oraz informowanie i udzielanie wyjaśnień przedsiębiorcom ubiegającym się o udzielenie kredytu/pożyczki zabezpieczonych poręczeniem spółki. Ponadto Spółka kontynuowała realizację umowy z 2010 r. z Ministrem Gospodarki dotyczącej programu pomocy przedsiębiorcom poszkodowanym w wyniku powodzi w Województwie Podkarpackim. Realizowany przez Spółkę program obejmuje udzielanie poszkodowanym przedsiębiorcom nieoprocentowanych pożyczek w wysokości do 50 tys. zł. Od początku realizacji tego programu do końca 2013 r. spółka udzieliła 633 pożyczki na łączną kwotę ok. 28 mln zł. Od marca 2011 r. Spółka monitoruje Przedsiębiorców, którzy zobowiązani zostali do zwrotu 25% pożyczki oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do odzyskania należności.

Wykorzystując zdobyte doświadczenie w udzielaniu pożyczek powodziowych, Spółka rozwija działalność pożyczkową. W marcu 2012 r. spółka złożyła ofertę w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Gospodarki na podstawie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dla funduszy pożyczkowych aplikujących o udzielanie pożyczek przedsiębiorcom, którzy mogą ponieść szkodę w wyniku powodzi. W dn. 27 czerwca 2012 r. została zawarta umowa pomiędzy spółką a Ministerstwem Gospodarki o udzielaniu pomocy pożyczkowej w sytuacji wystąpienia powodzi w województwie podkarpackim. Umowa obowiązuje do końca 2014 roku.

W 2013 r. spółka kontynuowała realizację umowy o wspólnym przedsięwzięciu zawartą z Fundacją, dotyczącą udzielania ze środków Fundacji pożyczek dla przedsiębiorców na terenach wiejskich w ramach programu „Wspieranie Rozwoju MSP” (patrz pkt. 1.4 sprawozdania). Do końca 2013 r. zawarto 44 umowy pożyczek na łączną kwotę 6.125.500,00 zł.

Dzięki umowie z września 2011 r. Spółka udziela pożyczek przedsiębiorcom w województwie kujawsko-pomorskim w ramach projektu JEREMIE – „Wsparcie inwestycji sektora MSP oraz firm rozpoczynających działalność gospodarczą poprzez pożyczki w ramach inicjatywy JEREMIE Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. Maksymalna kwota pożyczki to 120 tys. zł. Łączna wartość projektu to 5,88 mln zł. Do końca 2013 r. spółka podpisała 34 umowy pożyczkowe na łączną kwotę 3.068.000,00 zł.

Ponadto Spółka od dnia 20.08.2013 r. udziela pożyczek przedsiębiorcom w województwie mazowieckim w ramach projektu JEREMIE - Pożyczka Globalna. Menadżerem Funduszu Powierniczego jest Bank Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. Maksymalna kwota pożyczki to 100

tys. zł. Program wszedł w fazę finansowej realizacji faktycznie od września 2013 r. Beneficjentami pożyczek mogą być MŚP, którzy posiadają siedzibę (filia lub oddział) oraz dokonują inwestycji na terenie województwa mazowieckiego, w tym znajdujący się w początkowej fazie rozwoju. Pożyczka może zostać udzielona na cele inwestycyjne, ukierunkowane na rozwój przedsiębiorstwa lub na kapitał inwestycyjno-obrotowy zapewniający płynność finansową przy realizacji przedsięwzięć rozwojowych, przy założeniu, że część obrotowa nie może być wyższa od części inwestycyjnej. Do końca 2013 r. spółka podpisała umowy pożyczkowe z 15 przedsiębiorcami na łączną kwotę 1.025.400,00 zł.

Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o. po raz pierwszy w 2009 r. poddała się ocenie ryzyka związanego z udzielanymi przez Spółkę poręczeniami kredytów bankowych dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, przez niezależną agencję ratingową EuroRating, i jako pierwszy fundusz poręczeniowy w Polsce uzyskała rating AA-, co oznacza m.in. niski poziom ryzyka kredytowego oraz wiarygodność finansową na wysokim poziomie. W roku 2013 nastąpiła zmiana instytucji oceniającej, począwszy od dnia 22.03.2013 r. Spółka poddawana jest ocenie wiarygodności kredytowej przez Konsorcjum firm: BCRA Credit Rating Agency AD z siedzibą w Sofii oraz PKF Capital Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Ocena ratingowa przyznawana przez powyższe Konsorcjum firm ma zastosowanie w całej UE i jest równa innym ratingom, wystawionym przez agencje uznane przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA).

Spółka w wyniku oceny na 31.07.2013 r. uzyskała wysoką ocenę długoterminową BBB (dobra stabilność finansowa oraz dobra zdolność do obsługi zobowiązań) z perspektywą stabilną (oczekiwane przejście do wyższej kategorii na przestrzeni jednego roku) oraz krótkoterminowy rating na poziomie A-2 (bardzo dobra zdolność zaspokajania płatności i roszczeń w bliskiej przyszłości oraz bardzo dobra pozycja w ujęciu porównawczym).

Aktualne dane dotyczące Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. oraz zasad i warunków udzielania poręczeń i pożyczek przez Spółkę dostępne są na stronie internetowej www.poreczeniakredytowe.pl.

5. UCHWAŁY ZARZĄDU FUNDACJI

Zgodnie z wymaganiami statutu Fundacji decyzje Zarządu EFRWP podejmowane były w 2013 roku na posiedzeniach lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Z każdego posiedzenia Zarządu sporządza się protokół, który podpisują: członek Zarządu, który przewodniczy posiedzeniu, oraz protokolant. Z przyjęcia decyzji przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość sporządza się notatkę, którą podpisują: Prezes lub członek Zarządu i dyrektor generalny. Kopie (odpisy) uchwał Zarządu Fundacji podjętych w 2013 r. zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania rocznego.

IV. WPLYWY, ROZCHODY, STAN ŚRODKÓW FUNDACJI

Całkowita suma po stronie wpływów, wraz ze stanem środków na początku 2013 roku, oraz rozchodów wraz ze stanem środków na koniec 2013 roku, wynosi ogółem **185.607.089,72 zł**. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia załącznik nr 2 do niniejszego sprawozdania.

Poszczególne tytuły wpływów wynoszą:

- dochody z odsetek od lokat bankowych i dochody z inwestycji

w papieri wartościowe:

- **5.632.911,24 zł,**

- spłaty rat kredytów i pożyczek ogółem	-	59.996.971,54 zł,
w tym:		
• spłaty rat kredytów rolniczych	-	23.257,86 zł
• spłaty rat kredytów oświatowych	-	6.060,000,00 zł
• spłaty rat kredytów drogowych	-	17.874.169,98 zł
• spłaty rat kredytów na zaopatrzenie wsi w wodę	-	2.537.404,50 zł
• spłaty rat mikrokredytów	-	2.713.485,60 zł
• spłaty rat kredytów na weterynarię	-	5.640,00 zł
• spłaty rat kredytów na agroturystykę	-	493.958,13 zł
• spłaty rat kredytów „Wiarygodny Partner”	-	20.009.127,86 zł
• spłaty pożyczek SPP	-	9.399.065,15 zł
• spłaty pożyczek WRP	-	880.862,46 zł
- odsetki i prowizje od kredytów i pożyczek ogółem	-	4.908.146,47 zł
w tym:		
• odsetki od kredytów oświatowych	-	170.687,91 zł
• odsetki od kredytów drogowych	-	651.737,72 zł
• odsetki od kredytów na zaopatrzenie wsi w wodę	-	114.247,50 zł
• odsetki od mikrokredytów	-	68.708,76 zł
• odsetki od kredytów na agroturystykę	-	17.961,38 zł
• odsetki od kredytów na weterynarię	-	86,79 zł
• odsetki od kredytów „Wiarygodny Partner”	-	1.984.680,21 zł
• odsetki od pożyczek – Program SPP	-	1.711.787,44 zł
• odsetki od pożyczek – Program WRP	-	77.310,41 zł
• odsetki od pożyczek podporządkowanych	-	35.938,35 zł
• prowizje od pożyczek podporządkowanych	-	75.000,00 zł
- wpływy programu „Żywność Wysokiej Jakości. Krótsza Droga od Producenta do Konsumenta” (umowa AGRI 2012-0014 z 2012 r.)	-	452.849,85 zł
- wpływy programu „Na Własne Konto” (umowy z NBP z 2012 i 2013 r.)	-	726.167,58 zł
- refundacje i rozliczenia (zwroty niewykorzystanych środków kredytowych, zwroty niewykorzystanych dotacji, itp.)	-	423.776,00 zł
Łączne, bieżące wpływy za 2013 r. (bez salda środków na początku roku), wynoszą 72.140.822,68 zł.		
<u>Rozchody na cele statutowe</u> w roku 2013 stanowiły łącznie:	-	74.603.342,99 zł,
z czego:		
- rozchody na działalność kredytową i pożyczkową ogółem wyniosły	-	67.503.064,68 zł
- rozchody na działalność subwencyjną ogółem wyniosły	-	7.100.278,31 zł
Rozchody na kredyty i pożyczki obejmowały przelewy na:		
• kredyty w ramach linii „Wiarygodny Partner”	-	24.836.528,60 zł
• kredyty drogowe	-	1.000.000,00 zł
• kredyty oświatowe	-	505.000,00 zł

• mikrokredyty	-	2.320.200,00 zł
• kredyty w zakresie agroturystyki	-	180.380,00 zł
• Samorządowy Program Pożyczkowy	-	30.855.356,08 zł
• Pożyczkowy program „Wspieranie Rozwoju MSP”	-	2.105.600,00 zł
• Pożyczkowy Program Wspierania Organizacji Pozarządowych	-	700.000,00 zł
• Program Pożyczek Podporządkowanych dla Banków Spółdzielczych-	-	5.000.000,00 zł

Rozchody na subwencje obejmowały przelewy na:

• Przeciwdziałanie społecznemu odrzuceniu - hospicja	-	152.638,00 zł
• Prace koncepcyjne nad programem badań przesiewowych	-	23.683,61 zł
• Program pomocy osobom autystycznym „Zrozumieć Autyzm”	-	528.612,00 zł
• Dopłaty do kredytów w zakresie budowy dróg	-	324.044,43 zł
• Program wspierania nauki języka angielskiego „Youngster”	-	1.683.131,23 zł
• „Fundusz Doraźnej Pomocy”	-	242.500,00 zł
• Program wspierania aktywności lokalnej na terenach wiejskich „Razem Możemy Więcej”	-	99.438,64 zł
• Forum Inicjatyw Rozwojowych (FIR)	-	587.882,56 zł
• Program edukacyjno-informacyjny Warsztaty Kulinarne „Regionalne i tradycyjne produkty wysokiej jakości w nowoczesnej kuchni polskiej”	-	153.365,91 zł
• Program edukacyjno-informacyjny „Żywność wysokiej jakości. Krótsza Droga od Producenta do Konsumenta”	-	421.530,94 zł
• Program edukacji ekonomicznej „Na Własne Konto”	-	1.768.217,27 zł
• Program Edukacyjny „Misja Przyroda - Zielone Szkoły w Parkach Narodowych”	-	392.685,80 zł
• Program Edukacyjny „Jazzmania w Stodole”	-	105.629,66 zł
• Promocja celów statutowych i upowszechnianie informacji	-	578.179,26 zł
• Dofinansowanie wypoczynku edukacyjnego dzieci i młodzieży	-	38.739,00 zł

Wydatki administracyjne w 2013 roku wyniosły 5.405.077,94 zł, w tym:

- zużycie materiałów	-	206.738,10 zł
- energia elektryczna i c.o.	-	17.056,02 zł
- opłaty telefoniczne	-	61.554,40 zł
- czynsz najmu	-	209.371,44 zł
- opłaty pocztowe	-	17.422,14 zł
- pozostałe usługi	-	411.994,60 zł
- wynagrodzenia pracowników	-	2.352.650,40 zł
- świadczenia na rzecz pracowników	-	524.290,70 zł
- honoraria i umowy zlecenia	-	806.553,99 zł
- podróże służbowe	-	147.265,00 zł
- zakup środków trwałych i oprogramowania	-	118.342,98 zł
- adaptacja budynku na Centrum Współpracy Międzynarodowej	-	163.611,44 zł
- prowizje i opłaty bankowe	-	18.478,68 zł
- koszty leasingu samochodów	-	46.516,69 zł
- podatek dochodowy od osób prawnych	-	40.611,00 zł
- pozostałe wydatki	-	262.620,36 zł

W roku 2013 Fundacja zakupiła środki trwałe i oprogramowanie komputerowe o łącznej wartości 118.342,98 zł, w tym samochód Nissan za 74.900 zł, aplikację internetową dla programu „Razem Możemy Więcej” (elektroniczny system składania wniosków) za 36.900 zł, sprzęt komputerowy za 4.303,77 zł, oraz programy komputerowe za 2.239,21 zł.

Stan środków pieniężnych Fundacji, wraz ze stanem nabytych obligacji banków na koniec grudnia 2013 r. wyniósł **105.598.668,79 zł**. Środki te były ulokowane na rachunkach bieżących i rachunkach lokat terminowych w następujących bankach oraz w kasie Fundacji:

- obligacje banków spółdzielczych	-	33.043.600,00 zł, tj. 31,29 %
- lokaty bankowe i rachunki bieżące	-	72.555.068,79 zł, tj. 68,71 %
w tym:		
• Millennium Bank SA	-	5.657.416,12 zł, tj. 7,80 %
• BOŚ SA	-	7.168.000,00 zł, tj. 9,88 %
• Multibank	-	24.840.073,74 zł, tj. 34,24 %
• Noble Bank SA	-	22.554.846,91 zł, tj. 31,09 %
• SBR Szepietowo	-	5.281.107,33 zł, tj. 7,28 %
• Raiffeisen Bank	-	4.651.540,60 zł, tj. 6,41 %
• PEKAO SA	-	2.124.611,75 zł, tj. 2,93 %
• WBS Warszawa	-	266.603,48 zł, tj. 0,36 %
• SGB Bank SA Poznań	-	661,45 zł,
• Bank Gospodarstwa Krajowego	-	538,60 zł,
• DM BPS	-	376,21 zł,
- w kasie Fundacji	-	9.292,60 zł, tj. 0,01%

W 2013 r. Fundacja posiadała 94,97 % udziałów w powołanej przez siebie w 2005 roku Spółce „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. (pozostałe 5,03% udziałów posiada SGB Bank SA). Celem spółki jest wspieranie rozwoju małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich poprzez udzielanie poręczeń kredytowych i pożyczek przedsiębiorcom działającym na obszarach wiejskich (www.poreczeniakredytowe.pl).

Zestawienie nabytych/objętych udziałów w spółkach prawa handlowego i wartości nabytych obligacji bankowych przedstawia załącznik nr 3 do sprawozdania.

W 2013 r. Fundacja nie nabywała nieruchomości, o których mowa w § 2 pkt 7 lit. h rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności Fundacji (Dz.U. Nr 50, poz. 529 i z 2011 r. Nr 2017, poz. 1291).

Suma bilansowa Fundacji na koniec 2013 r. po stronie aktywów i pasywów wynosiła **286.752.502,64 zł**.

Suma zobowiązań wynikająca z bilansu Fundacji wg stanu na 31.12.2013 r. wyniosła **52.311,99 zł**. Były to zobowiązania krótkoterminowe z tytułu:

- dostaw i usług	-	48.799,99 zł
- zaliczki na podatek dochodowy od osób prawnych za m-c grudzień 2013 r	-	3.512,00 zł

Zobowiązania te zostały uregulowane w 2014 r. zgodnie z przypadającymi terminami płatności.

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego, tj. 2013 roku, w Fundacji została przeprowadzona kontrola w zakresie badania sprawozdania finansowego Fundacji przez REWIKS Sp. z o.o. z siedzibą w 01-445 Warszawa, ul. Erazma Ciołka 11a wpisaną pod nr 207 na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych Roczne sprawozdania finansowe Fundacji - w tym również sprawozdanie za 2013 rok - sporządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami, były badane i weryfikowane przez biegłych rewidentów, pomimo braku takiego obowiązku stosownie do art. 80 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U.94.76.694, z późn. zm.).

Kontrola sprawozdania finansowego za 2013 r. dotyczyła w szczególności jego rzetelności, prawidłowości i jasności oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania finansowego, m.in. w aspektach:

- oceny sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji,
- majątku trwałego i obrotowego,
- rozliczeń z bankami w zakresie preferencyjnych linii kredytowych (kredyty w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury terenów wiejskich oraz kredyty w zakresie pozarolniczej małej przedsiębiorczości, tworzącej nowe miejsca pracy na terenach wiejskich), dotyczących środków przekazanych przez Fundację do banków na działalność kredytową, spłaconych do Fundacji rat kredytowych i odsetek od kredytów, zwrotów środków niewykorzystanych na kredyty oraz odsetek od środków czasowo niezaangażowanych w działalności kredytowej,
- rozliczeń w zakresie realizowanych programów pożyczkowych: dla jednostek samorządu terytorialnego oraz dla podmiotów gospodarczych w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości
- środków pieniężnych w kasie, na rachunkach bieżących w bankach, oraz na rachunkach lokat terminowych,
- dotacji ze środków Fundacji,
- funduszu własnego i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- przychodów i kosztów,
- wyniku finansowego i podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych.

W wyniku przeprowadzonej kontroli za 2013 rok firma audytorska przedstawiła swoją opinię wraz z raportem z badania sprawozdania finansowego. Zdaniem biegłego rewidenta sprawozdanie finansowe Fundacji: "(...)

- 1) przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – Counterpart Fund na dzień 31.12.2013 r., jak też jej wyniku finansowego (nadwyżki kosztów nad przychodami) za rok obrotowy, który trwał od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 roku,
- 2) zostało sporządzone zgodnie z określonymi w powołanej wyżej ustawie zasadami (polityką) rachunkowości, stosowanymi w sposób ciągły oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, z uwzględnieniem uproszczeń dozwolonych przepisami rozporządzenia, zastosowanych odpowiednio do specyfiki Fundacji,
- 3) jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Fundacji”.

V. ZATRUDNIENIE, WYNAGRODZENIE, HONORARIA

W Fundacji według stanu na koniec roku 2013 zatrudnionych było **20** osób, tj. w podziale wg stanowisk:

- Prezes Zarządu	1
- doradca Prezesa	2
- dyrektor generalny/administrator	1
- z-ca dyrektora generalnego	1
- główny księgowy	1
- główny specjalista	2
- starsi specjaliści	4
- specjaliści	6
- kierowca /mechanik /zaopatrzeniowiec	1
- sekretarka	1

Łączna kwota wynagrodzeń obciążających koszty administracyjne Fundacji w 2013 r. wyniosła: **2.305.837,06 zł**, z tego:

- łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych etatowym pracownikom Fundacji	-	2.288.837,06 zł,
w tym:		
- wynagrodzenia osobowe	-	1.785.289,70 zł,
- premie uznaniowe	-	150.300,00 zł,
- nagrody	-	48.000,00 zł,
- nagrody roczne (13-ta pensja)	-	153.988,91 zł,
- nagrody jubileuszowe	-	149.677,88 zł,
- ekwiwalent za urlop	-	1.580,57 zł,
- łączna kwota wynagrodzeń z tytułu umów-zleceń	-	17.000,00 zł.

Kwota składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne obciążających pracowników za 2013 rok wyniosła łącznie 393.946,54 zł.

Łączna kwota wynagrodzenia rocznego członków Kapituły Fundacji, Zarządu i Rady Programowej w 2013 roku wyniosła 781.484,50 zł, w tym:

- honoraria	-	779.290,99 zł,
- inne świadczenia	-	2.193,51 zł.

VI. POŻYCZKI ZE ŚRODKÓW FUNDACJI

W 2013 r. Fundacja udzielała pożyczek w ramach statutowych programów pożyczkowych: Samorządowego Programu Pożyczkowego (*pkt 1.1 sprawozdania*), Programu Wspierania Organizacji Pozarządowych (NGO) (*pkt 1.2 sprawozdania*), Programu Pożyczek Podporządkowanych dla Banków Spółdzielczych (*pkt 1.3 sprawozdania*) oraz Programu Wspierania Rozwoju MŚP (WRP) (*pkt 1.4 sprawozdania*). Innych pożyczek Fundacja w 2013 r. nie udzielała. Szczegółowe dane dotyczące udzielonych pożyczek zawarte są w załącznikach do niniejszego sprawozdania.

VII. KONTROLE W FUNDACJI

Oprócz kontroli (audytu) sprawozdania finansowego Fundacji za 2012 r., zleconego przez Zarząd Fundacji i zrealizowanego w 2013 r., w Fundacji była przeprowadzona kontrola Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prawidłowości rozliczeń za lata 2010 - 2012. Kontrola nie stwierdziła nieprawidłowości w tych rozliczeniach.

VIII. SPRAWY PODATKOWE (ROZLICZENIA Z BUDŻETEM)

Rozliczenia z budżetem w 2013 roku dotyczyły podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych. Co miesiąc w terminie zgodnym z przepisami, na rachunek urzędu skarbowego przekazywane były kwoty należnych zaliczek podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu dokonywanych wypłat wynagrodzeń.

Wykazana w bilansie Fundacji za 2013 r. kwota zobowiązania wobec budżetu w wysokości 3.512 zł obejmuje zaliczkę za grudzień na podatek dochodowy od osób prawnych.

Rozliczenia z budżetem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły w 2013 r. łącznie 40.611 zł.

Po zakończeniu roku sprawozdawczego Fundacja złożyła w urzędzie skarbowym właściwym ze względu na siedzibę Fundacji deklarację roczną za 2013 r. o pobranych zaliczkach na podatek

dochodowy od osób fizycznych PIT-4R oraz zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2013 CIT-8.

W 2013 r. Fundacja nie prowadziła działalności gospodarczej, o której mowa w § 2 ust. 3, 5, 6c, 7a, 7b, 7c Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji, ani działalności, o której mowa w § 2 ust. 8 tego rozporządzenia.